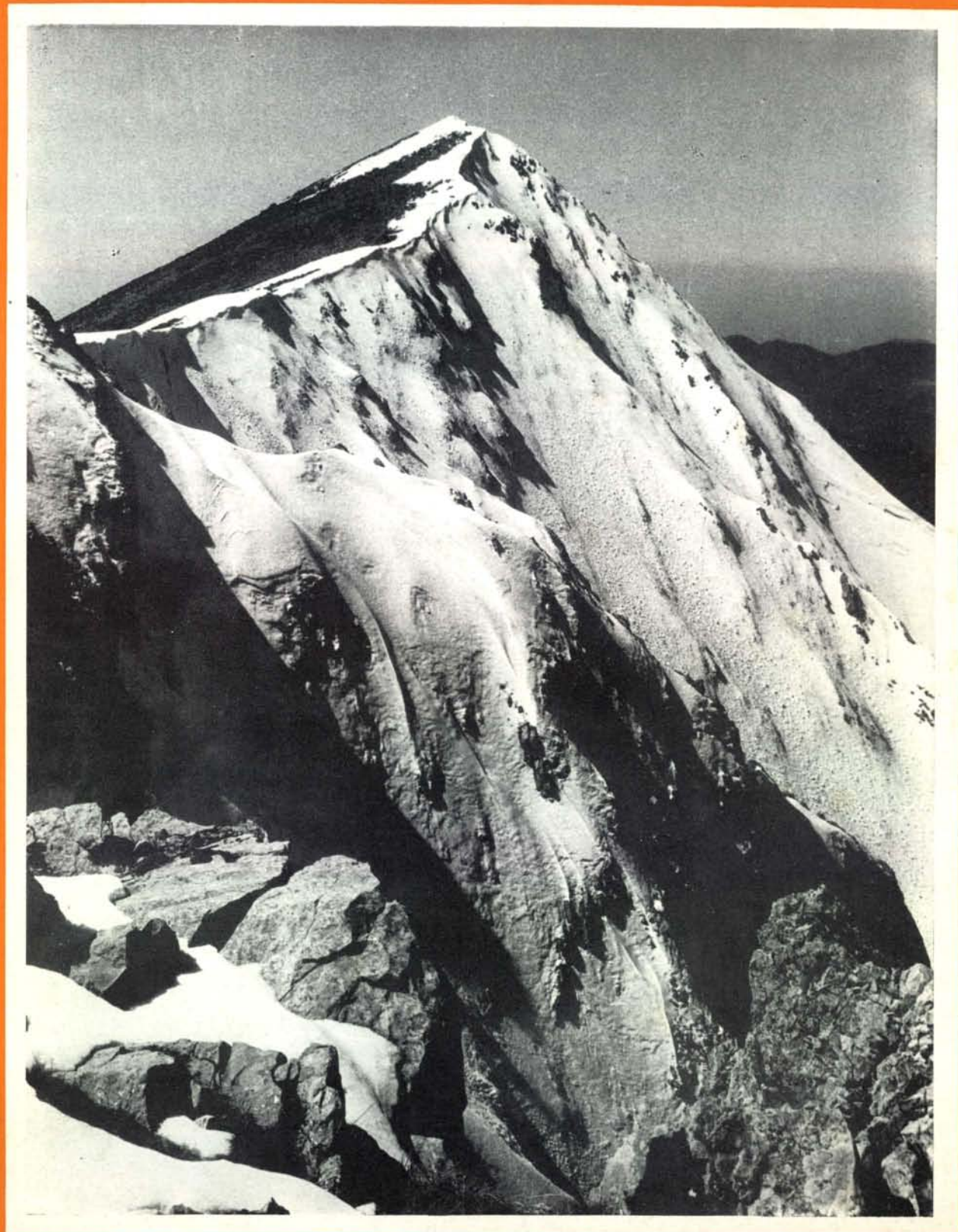

MUNTANYA

Febrer 1972

BANCA CATALANA

Voluntat de renovació i de servei

BARCELONA, OFICINA CENTRAL: PASSEIG DE GRÀCIA, 84

AGÈNCIA GRANVIA: AVDA. J. ANTONIO, 615

AGÈNCIA SANTS: SANT MEDIR, 2

ARENYS DE MAR • CAPELLADES • BALAGUER • BANYOLES • BELLPUIG
FIGUERES • GRANOLLERS • GIRONA • LLEIDA • EL MASNOU • MOLLERUSSA • OLOT
PALAMÓS • PENÍSCOLA • PREMIÀ DE MAR • REUS
SANT ADRIÀ DEL BESÓS • SANT CELONI • SANT SADURNÍ D'ANOIA
TARRAGONA • TÀRREGA • TORTOSA • VALLS • VILAFRANCA DEL PENEDES

AGRUPACIÓ MÚTUA DEL COMERÇ I DE LA INDÚSTRIA

Mutualitat de Previsió Social

Fundada l'any 1902

Més de 120.000 associats a la nostra Entitat l'inviten a conèixer els avantatges de què gaudeixen en virtut de les previsions per ella atorgades.

Aquestes previsions consisteixen en un socors únic en cas de defunció, a la percepció de dietes en cas de malaltia i al cobrament de pensions mensuals per causa d'invalidesa; a més de poder percebre premis anuals a l'antiguitat mutualista.

Tots els socis tenen dret, d'acord amb el que s'estableix al Reglament, a la percepció de la totalitat d'aquestes previsions en una quantia proporcional al nombre de seccions en què figuren inscrits.

Existeix, a més, la possibilitat d'obtenir el dret a percebre subsidis en cas d'intervenció quirúrgica, sol·licitant la inscripció al Grup per a Alta Cirurgia.

L'import dels subsidis que atorga aquest grup està també en proporció al nombre de seccions inscrites.

A fi de socórrer els fills dels associats, en el cas de la seva defunció o de quedar invàlids, els nostres afiliats poden sol·licitar la seva adhesió al Grup especial d'Ajuda a l'Orfenesa, el qual atorga pensions fins que els fills inscrits compleixin els 20 anys d'edat.

Si vostè no és soci de l'Agrupació Mútua del Comerç i de la Indústria, a continuació detallarem els drets que s'obtenen si s'hi pertany:

Socors a la defunció: de 5.000 a 500.000 pessetes.

Dietes per malaltia: de 5 a 200 pessetes diàries.

Pensió per invalidesa: de 300 a 12.000 pessetes mensuals.

Premis a l'antiguitat mutualista: de 2.500 a 100.000 pessetes anuals, com a màxim.

Subsidis per a Alta Cirurgia: una quantitat variable establerta al Reglament del Grup segons la importància de la intervenció quirúrgica soferta.

Pensions d'orfenesa: de 250 a 2.500 pessetes mensuals com a màxim, per cada fill inscrit.

Edat màxima d'ingrés: 40 anys no complerts.

Quantitat pagada per socors l'any 1971: Pessetes 211.585.282.-

Quantitat pagada des de la fundació: Pessetes 1.379.629.294 -

Si vostè ja està afiliat a l'Entitat i vol afavorir els seus familiars o amics barons, menors de 40 anys, amb els beneficis que reporta ésser soci de l'Agrupació Mútua, doni'ns el seu nom i la seva adreça i nosaltres farem totes les gestions per a procurar la seva afiliació, i reservarem a vostè la firma com a primer soci proponent.

Per a qualsevol informació es pot adreçar a les oficines instal·lades a l'Avinguda de José Antonio, 621, Barcelona (10) i la hi serà facilitada.

CAIXA DE
PENSIONS
PER A LA VELLESA

I D'ESTALVIS

**No us
n'estranyeu!
Encara
no ha
visitat
Mañanes**

Mañanes es preocupa
per tothom qui vol practicar un esport.
Li aconsella l'equip complet
més adient entre tota una gamma variada de les millors marques.

Canuda, 26 T. 232 07 71 Barcelona-2/Via Augusta, 103 T. 217 91 88 Barcelona-6
Bailèn, 170 T. 258 10 15 Barcelona-9/Prim, 99 T. 380 48 21 Badalona

Bagués

JOIERS

EL REGULADOR **BAGUÉS**

Rambla de les Flors, 105 - Carme, 1
Tels. 231 04 00 (Tres línies) - 222 29 13
Aparcament gratuït a «La Gardunya»

JOIERIA BAGUÉS

PERLES - BRILLANTS - MARAGDES

Passeig de Gràcia, 41
Tels. 216 01 73 - 216 01 74
Aparcament gratuït a S. A. B. A.

Casa Bagués

Carrer de Sant Pau, 6
Aparcament gratuït a «La Gardunya»

Les creacions més modernes en joieria, argenteria i rellotgeria
Ultimes novetats en rellotges-joia i esportius

ESPECIALITAT EN LLISTES DE NOCES

Coberteries d'argent, alpaca i acer inoxidable

Concessionaris exclusius de la marca

PIAGET

RELOTGES DE GRAN LUXE

AGENTS DE

PATEK PHILIPPE

EL MILLOR RELLOTGE DEL MÓN

BULOVA®

EL MILLOR RELLOTGE ELECTRÒNIC

**la qualitat
dels nostres
clients
determina
la qualitat
dels nostres
productes**

**es^{ports}
esplai**

**articles d'esport
per a clients
de qualitat**

**c. del pi n° 16, barcelona-2
tels. 231.64.34 221.28.57**

MUNTANYA

CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA

Any XCVI Núm. 659 Vol. 84

FEBRER 1972

Dipòsit Legal B. 546 - 1953

Sumari

	Editorial	2
Josep M. Sala i Albareda	Setmana Santa a les bordes de Llauset	3
Hug Brandenberger	L'esquí nòrdic	7
Maurice Martel	Lletra del president de la Federació Francesa d'Esquí	8
Albert Oliveras	In memoriam. Josep M. Soler i Coll	9
Josep Ventosa i Palanca	L'ensenyament d'unes eleccions	10
Josep E. Paül i Torrent	Primera ascensió a les roques de Benet per la via "Esther"	11
Enric Font Lloret	Operació Orient Mitjà-71	18
Carmel Biarnès	La barca d'Ascó	25
Roger Tarragó i Balagué	Slalom II Copa Barcelona	27
David M. Aloy	Expedició Espanyola al Continent africà	29
David M. Aloy	Crònica del Centre	31
Delmiro de Caralt	Operació Groenlàndia i Islandia 71	32
	Muntanya i Cinema	33
	Resultats de les últimes proves d'esquí	34
	Principals activitats dels membres del CADE realitzades durant l'any 1971	35
	Crònica	37
	Bibliografia	
Josep M. Sala	Pyrénées, per Robert Ollivier	39
Albert Oliveras	Juli Soler i Santaló, per Josep Iglésias	40
Josep Girona	L'Estartit i les Medes, per Marcel·li Audibert	40

Redacció i Administració:

Paradís, 10, Barcelona (2)

Tel. 232 45 01, 01, 02, 03

Director: Josep Llaudó i Majoral

Consell Assessor: Agustí Jolis i Felisart, Francesc Gurri i Serra, Jaume Fabrès i Amorós, Miquel Albert, Josep M. Sala

Assessor tècnic: Albert Jané

Maqueta: Josep Nuet

Secretària: Trinitat Campmany

Comptador: Manuel Casanova

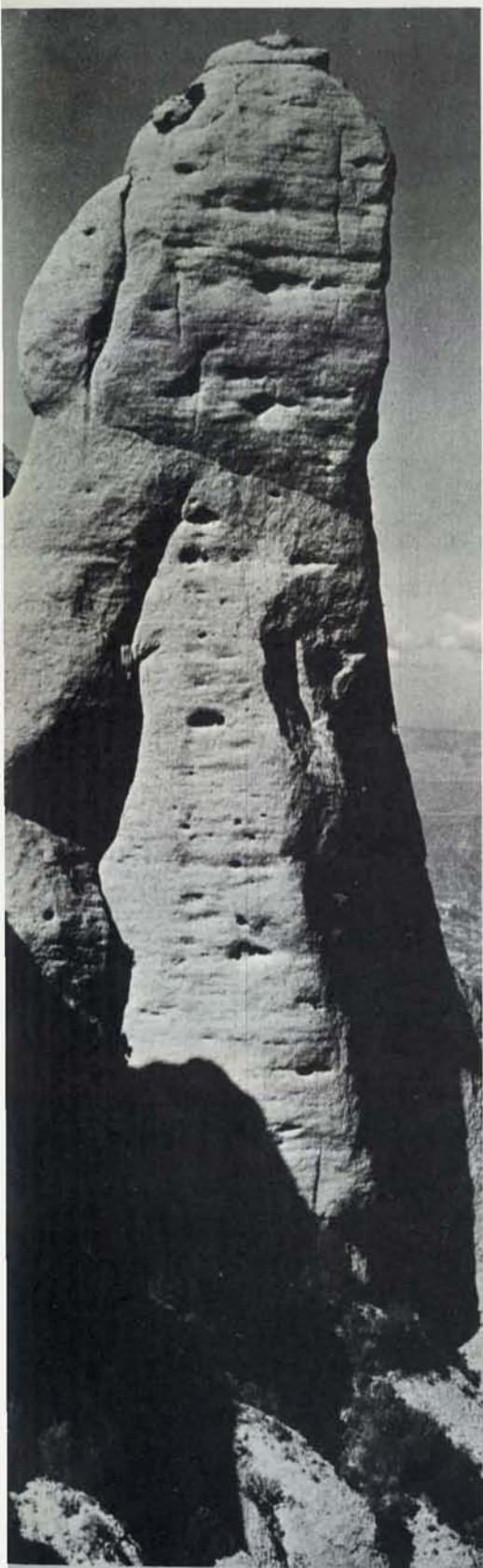
Publicitat: Lluís Puntis, Bailén, 151, 6.ª 2.ª Barcelona (9) Tel. 257 59 56

Col·laboradors: Jaume Granell, Ramon Pujol i Alsina, Albert Oliveras, Hermenegild Carreté, Josep M. Sala Albareda, Agustí Jolis i Felisart, Josep Abril, David M. Aloy, Gabriel Jaraba, Enric Font, Roger Tarragó, Josep Girona, Modest Montlleó.

Subscripció: 135 pessetes anuals (sis exemplars); estranger, 165 pessetes; preu d'aquest exemplar, 28 pessetes (Comanda de números endarrerits a la redacció de la revista)

Impressió: Suimpa, Indústria, 110 Barcelona (13)

Portada: Serra de Guara (2.077 m), pre-Pirineu aragonès, comarca del Somontano (foto: Llaudó)

EDITORIAL

Un pas endavant

Avui iniciem la presentació del nostre Butlletí en un format més gran i amb una compaginació més apropiada, tot ell d'acord amb les actuals tendències de les arts gràfiques, que reflecteixen els gustos i les preferències dels lectors.

Ara, quan comença un nou volum biennal, hem cregut que havia arribat el moment oportú de fer-ho, atenent els suggeriments dels nostres socis i els nostres lectors, que podran disposar d'una revista més àmplia en el contingut, i més atractiva en la presentació.

No cal pas remarcar que aquest nou pas endavant pressuposa no solament un sacrifici econòmic que recau sobre l'administració del Centre, sinó una major dedicació de l'equip responsable de la seva edició. Seguim el nostre tarannà de sempre, d'avançar amb responsabilitat, segurs i sense pauses, però també sense embrancar-nos irresponsablement.

Podríem dir que apliquem a les nostres publicacions la tècnica de l'escalada, consistent a no fer un pas cap amunt, sense tenir ben segurs els suports que ens permeten de portar-lo a terme.

Muntanya sap el que és i el que representa, i per això no pot defraudar com a portaveu de les més importants activitats culturals i esportives de la nostra entitat i de l'excursionisme català, que conviu amb els bells i juvenils neguits muntanyencs nacionals i de tot el món, i els sap donar el caire espiritual que el caracteritza.

En fullejar els volums passats, veiem la feina feta i la cura a escollir la diversitat de col·laboracions, tant científiques i culturals com plenament esportives. Certament, en

tota col·laboració esportiva existeix l'alè cultural, encara que sigui pel sol fet de saber explicar, i fer sentir les inquietuds dels autors, però tenim consciència també de l'interès a reflectir la part més sobresortint de les activitats culturals, no solament de les portades a cap dintre de l'entitat, sinó també de les que floreixen en les seves variades formes, en el moment present.

L'equip de redacció s'encara, amb entusiasme, amb aquest nou pas endavant de la revista Muntanya i de mana, una vegada més, la major col·laboració dels socis, perquè tinguem amb la revista el nexa d'unió entre tots nosaltres i les pàgines obertes on poder dir alguna cosa del que hem vist, fet o estudiat, i que sentim la necessitat de fer-ho compartir als altres, en demostració del nostre sentit de germanor i de proselitisme.

Sense aquest caràcter no es podria comprendre l'obra portada a cap, ni remotament pensar en la continuïtat i, per què no, en el millorament dels fruits de treballs i anhels, tant particulars com socials. És evident, i així ho entengué la nostra entitat des de la seva fundació en 1876, que les publicacions periòdiques són l'únic testimoni perdurable de la història viscuda, que ens empeny sempre endavant per abastar noves fites i nous horitzons.

En aquestes pàgines veurem, com sempre, escalades i flors, alta o baixa muntanya, coves i avencs, neus i boscos, història i natura, literatura i tècnica; tot en un conjunt aplegat expressament així, de forma heterogènia, però que té un denominador comú, que és l'Excursionisme, al qual el Centre, i per tant Muntanya, vol servir amb tota la seva il·lusinada dedicació.

Setmana Santa a les bordes de Llauset

per Josep M. Sala i Albareda

Amb un mapa obert sobre la taula, còmodament instal·lat, m'agrada d'imaginar noves excursions i explorar les possibilitats del calendari per tal de portar-les a la pràctica.

Les vacances de Pasqua ens donen amb generositat dies per a realitzar bona part d'aquestes imaginades sortides i encara millor si són de neu.

Les mig ignorades altes valls de Llauset, Anglío i Riu Bueno, a la Ribagorça, situades als vessants sud-orientals del massís de la Maladeta, feia temps que m'atreïen, d'una manera especial a l'hivern, quan la neu mitiga la seva nuesa vegetal. Era l'any 1967 quan arribava l'ocasió de realitzar una part del projecte. L'objectiu fou la vall de Llauset, amb les seves bordes a 1.800 m.

El matrimoni Albert, en Miquel i la Núria, companys de tantes altres sortides, i el fill Ricard, promesa quasi realitat de sòlid esquiador, serien els meus companys. Érem al poble d'Aneto a primeres hores del dia 22 de març, on una pista bastant acceptable s'enfila sobre la vall de la Noguera Ribagorçana i va a cercar la torrentada que baixa de Llauset, molt al des-sobre del profund engorjat existent al seu acabament. En entrar a la vall de Llauset ens saluden les carenes de la serra de la Menada, ben plenes de neu i promesa de les pròximes hores de goig.

En un retomb de la pista, una grossa congesta ens priva el pas. S'ha acabat la pujada mecànica. El pes de l'equip és notable i no trobem el moment de posar-nos en marxa. Descobrim uns bons homes amb dos muls prop d'unes primeres bordes i ens solucionen el problema. L'un és l'alcalde d'Aneto i propietari de la borda més enlairada de la vall de Llauset, la borda d'en Puol. No solament ens autoritza a utilitzar-la, sinó que s'ofereix a pujar-nos tot l'equip amb els muls, i nosaltres, no cal dir-ho, acceptem encantats, car la nostra vocació de portadors és més aviat minsa.

Passem per les bordes de Lestui, situades en un replec de la vall, i, seguint la pista, arribem a l'última planada, als peus de la serra de Llauset

i dels drets pendents per on baixen les aigües que vénen de l'estany de Llauset i de la part superior de la vall nascuda sota mateix del pic de Vall-hiverna. La neu és ja quasi contínua.

Arribem al que serà el nostre refugi durant tres dies: una borda bastant gran, amb les quatre parets pelades, la teulada de pissarra i sense porta. Per sort el paviment és sec i bastant net. Ens acomiadem del bon home que ens ha acompanyat —ell té feina a les bordes de Lestui— i aviat veiem com ell i els muls es van fent petits camí enllà. Ja som al cor de la muntanya.

Sota un cel rabiosament blau brillen les carenes blanques de neu. Arran-gem el nostre palau, menjador, dormitori i cuina, tot d'una peça, mengem una mica i ja estem a punt de començar la primera ascensió. L'objectiu és la serra de la Menada.

Amb els esquís als peus comencem la pujada. La neu, una magnífica neu de primavera, sosté perfectament i, amb pas rítmic, avancem ràpidament. Tombem una primera careneta. Una petita cabana de pastors treu tot just

una mica de teulada dessorbe el tou de neu que cobreix tota aquesta regió. Ara veiem ben clar el nostre objectiu: un petit cim situat estratègicament a mig trajecte de la serra de la Menada, entre el punt més elevat de la serra de Llauset i el coll de Salines i cim de Comadelo.

Sobre el blau de cobalt del cel, el contrast dels blancs pendents del cim forma un quadre d'una bellesa simple i primitiva que, almenys a nosaltres, muntanyencs fervents, ens sembla insuperable. A mesura que guanyem alçada apareixen vers llevant els cims del Pallars, processó molt llarga de caputxes blanques. Arribem a la carena i, seguint-la a dret fil, aviat som al cim de 2.487 m. Ens traïem els esquís, llevem les pells, les deixem al sol i el vent, i, sense paraules —car no ens cal parlar per a comunicar-nos la satisfacció que ens omple—, contemplem llargament el panorama. Paisatge fet de llum i de muntanyes, de blau de cel, de blanc de neu i de verd i ocres de les valls amb la calitja blanquinosa que, més enllà de les serres del Mont-

foto: J. M. Sala

Des del pic de Vallhiverna, el fabulós panorama, cobert per la neu, que va del Turbon al Gallinero. ▶

sec, cobreix les terres planes.

Tot el quadrant occidental és ocupat, de sud a nord, pels massissos del Turbó, Gallinero i Castanesa, i, sobre d'ells i més llunyans, els de Cotiella i Posets. Al nord, els cims més alts i propers de la serra de Llauset tapen la visió sobre el pròxim muntanyam de la Maladeta.

L'estesa de pics i carenes que, des dels Besiverris i Coma-lo-Forno a les serralades sobre els pobles de Boi i Durro, s'allunya fins a l'horitzó, omple l'espai de llevant. Sobre l'ample i arrodonit cim de Comadelo, fet de pen-

dents on la neu s'acumula en mil replecs amagats, s'allunyen vers el sud les últimes arrugues de la commoció pirinenca.

El temps passa, el sol baixa vers l'horitzó i les ombres s'allarguen. Cal deixar el cim. Ens calcem els esquís i comencem el descens. És una baixada gloriosa, feta de llargs pendents, on les més precises voltes encadenen vertiginosos descensos. Amplies comes, verticals desnivells, queden ràpidament enrera. La neu és immillorable. Una petita capa de neu de primavera sobre un espès gruix de neu endurida

permet de fer quasi realitat un desig quasi tan vell com la humanitat: el vol.

Som ja a la petita cabana tapada per la neu. Les pales nevades brillen a contrallum. Unes ratlles màgiques escriuen sobre la neu la nostra felicitat. La darrera baixada. L'últim viratge. La neu salta i mil estrelles brillen un moment en l'aire quiet de la tarda. Hem arribat. Davant la borda, ajaguts sobre l'herba que el sol ha netejat de neu, contemplem el cel immens. El sol ens deixa i fresqueja. Dins la borda un petit foc projecta sobre les nues parets ombres fantasmagòriques. Fora, la llum

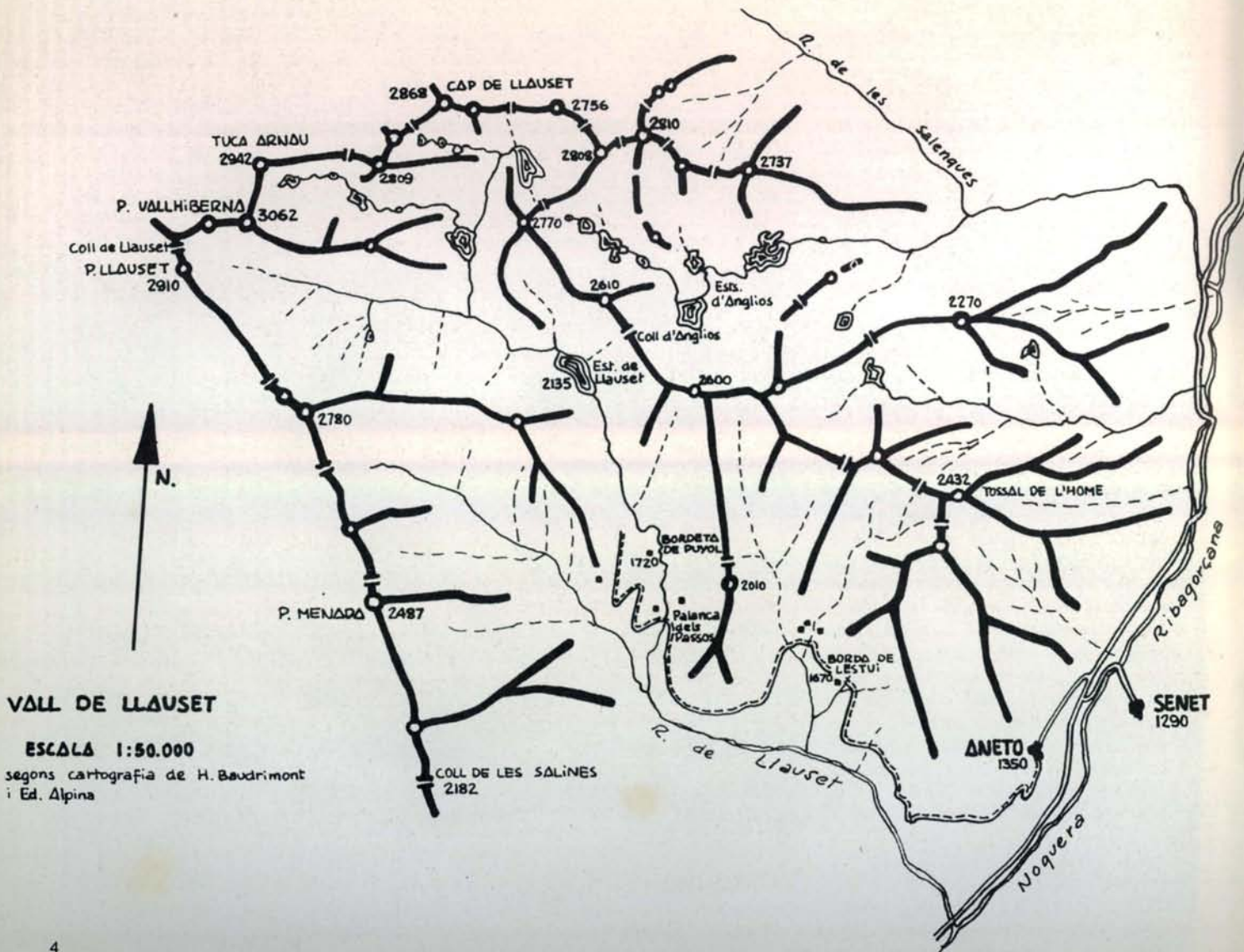

foto: J. M. Sala

majestuosa solca l'espai infinit.

Destinem el nou dia a recórrer la vall fins al capdamunt i a l'ascensió del pic de Vallhiverna. Un corriol ben traçat s'enfila pel dret vessant net de neu, a causa de la seva orientació soleia, i ens fa guanyar alçada ràpidament. El sol treu reflexos de plata a les carenes dels ports de la Gelada d'Erill, i fa brillar a contrallum l'herbel xop de rosada.

El camí s'apropa a l'engorjat per on salta bramulant l'aigua que s'escapa de l'estany de Llauset i, tot de sobte, queda tallat per unes dretes pales de neu gelada. No portem crampons —un excés de confiança en les benignes condicions del nostre Pirineu—, i el pas ens resulta ben delicat, amb els esquís a l'esquena, els bastons a tall de piolet i la mirada procurant defugir el gorg on bullen les fredes aigües del torrent.

Per sort el pas és bastant curt i entrem ja en l'eixamplament de la vall, on l'estany de Llauset és encara pres per les neus i el gel. El contrast entre el camí de pujada i aquesta nova regió és total. Allà la primavera era al seu inici, aquí l'hivern és el senyor absolut.

Travessem l'estany pel mig i adresem la pujada cap al coll de Llauset. Aquest coll, al capdamunt d'una llarga vall, s'obre entre el Vallhiverna al nord i la serra de Llauset al sud. La pujada és sostinguda, amb el coll, que sembla no acostar-se, sempre davant. Les parets, que a la nostra dreta encaixonen la vall, cauen estimbades des dels cims de Vallhiverna i, a l'esquerra, dretes canals van a trobar la carena que ens separa dels plans on hi ha les bordes de Llauset.

El sol pica de ferm i converteix la vall en un forn on ens asfixiem. No corre ni un alè d'aire i la nostra marxa

esdevé lenta. Tanmateix guanyem desnivell, el coll s'apropa i l'olla de l'estany queda cada cop més fonda. Enllà de les pròximes carenes, descobrim l'estesa de cims del Pallars.

Un últim pendent, una mica més fort, amb la neu arrissada pel vent que sovint deu bufar-hi, i ja som al coll. Migdia ha passat fa estona i la llum té aquella vivor de les primeres hores de la tarda. Ens traiem els esquís i, deixant-los clavats a la neu, embrenem la pujada cap al cim. En Miquel, més conservador, decideix d'esperar-nos al coll, reposant plàcidament i tot contemplant l'extens panorama.

La pujada, per curtes canaletes plenes de neu i miques d'arestes rocalloses, és ben dreta i aviat el coll i la serra de Llauset queden dessota nostre. Arribem en un petit esperó després del cim i per una fina aresta de neu guanyem el pic de Vallhiverna. El

cèlebre pas de cavall és una cornisa que penja sobre la vall de Vallhiverna.

Drets dalt del cim, fruïm de la magnífica visió del massís de la Maladeta amb l'Aneto, el seu punt culminant. Una llum suau s'ilumina de biaix i destaca d'una manera extraordinària tots els relleus. Les crestes del Mig, de Llosàs, de Tempestats, queden nítidament retallades i, als nostres peus, negrejant de boscuries, neix i s'allunya cap a ponent la vall de Vallhiverna.

És l'hora en què, amb la vareta màgica de la llum, el paisatge es transfigura. Tot té un aspecte nou, uns contorns nets i definits. Les serrallades, amb els pics tantes vegades contemplats de més lluny o més prop, componen avui, en aquesta hora, un paisatge distint i nosaltres som els únics mortals als quals és permès de gaudir-ne.

No podem entretenir-nos gaire en aquest món, i a contracor deixem el cim i desfem, ara de cara avall, el camí de pujada. La contemplació de la serra de Llauset amb el cim de Comadelo plens de neu, retallant-se sobre les negres fondalades, ens distreu la baixada i aviat som altre cop al coll, on ens espera en Miquel. El sol aviat s'amagarà darrera els Posets i, per llevant, més enllà de l'horitzó, la fosca ens sotja.

Esquíis als peus, deixem el coll i encetem la baixada. El sol ja fa estona que no toca en aquesta banda del coll i la neu s'ha gelat superficialment, formant una crosta. És el preu que ens cal pagar per haver gosat entrar en un món de somni i encanteris.

Amb precaució, aplicant els recursos que els anys de pràctica ens han donat, arribem a les vores de l'estany. En el blau intens del cel que ja fosqueja s'encenen els primers estels. Passem les dretes pales del matí, ara de pas fàcil, amb la neu estovada pel sol de tot el dia i retrobem el camí on la neu s'acaba. Amb els esquís de nou a l'esquena, ens enfonsem amb pas ràpid cap al pla, cercant el nostre palau. En arribar-hi, la lluna plateja les neus de les carenes i les estrelles han encès, totes, llurs fanalets.

L'últim dia. Avui no hem matinejat

i és amb el sol alt que sortim cap al coll de Salines, que comunica Llauset amb les bordes de Castanesa. Abans d'arribar-hi, ens decanem una mica a la dreta i assolim un, petit cim de 2.331 m. a la mateixa carena que visitarem el primer dia. Amb petites diferències locals, el panorama és el mateix, ara sota el sol radiant de mig matí. Un llarg repòs, deixant-nos sardallar de la pau i silenci de la muntanya, ens prepara per al magnífic

descens.

El descens, digne parió del del primer dia, viratge darrera viratge, sobre una neu ideal, ens retorna massa ràpidament a la nostra cabana. Acabem les provisions i, ara amb tot el pes a l'esquena, deixem aquesta rústega borda, l'expressió més simple de refugi, per a retornar als nostres vehicles i allunyar-nos, esperem que no per massa temps, de les nostres muntanyes.

foto: J. M. Sala

L'esquí nòrdic

per **Hug Brandenberger**,
ex-president de la Inter-Associació d'Escoles Suïsses d'Esquí

Al pla d'Estanys, baixant del Comapedrosa.

Primerament, l'esquí tenia com a finalitat de poder realitzar excursions a la muntanya durant l'hivern. Conjuntament amb la sempre contínua expansió de l'esquí, l'increment de velocitat que s'aconseguia va fer que la possibilitat de desplaçar-se ràpidament prengué força per ell mateix i que es col·loqués en un primer terme, deixant de ser un mitjà per a transformar-se en un motiu i un fi en ell mateix. La possibilitat de viure la naturalesa hivernal, amb l'ajut de l'esquí, passava, doncs, a un segon terme. Tant és així, que avui la majoria dels esquiadors renuncien a les pistes no preparades. Es té por de la neu verge, nova; n'hi ha molts que sols es troben bé al damunt de pistes llises i aplanades. S'hi pot agafar velocitat i deixar-se caure amb rapidesa. Tot l'equip d'un corredor, avui, tendeix a aquesta única finalitat. Fixacions de tots tipus, talons automàtics, donen adherència a l'esquí i escurcen les parades. Amb la mateixa idea es fan les botes. Dintre, el peu hi queda fix. S'escullen esquís rígids, amb els cantells tallants com ganivets, adequats per a superfícies dures, i d'aquesta manera es creu estar millor equipat. La desagradable sorpresa arribarà després, quan les caigudes a la neu tova esdevenen incompresibles. La velocitat, l'agilitat amb què es dominava les pistes dures han desaparegut, i sols queda la sensació d'impotència.

La concentració del corredor a la pista suposa un empobriment de l'esquí, una reducció que sols ofereix una petita part del goig i l'alegria que l'esquí ens pot donar. L'increment de l'esquí de velocitat depèn en gran manera de l'ampliació dels mitjans de transports dins les pistes. La tendència a la comoditat, que compta amb tants adeptes, queda així facilitada. En lloc de tractar de paliar la falta de moviments que pateix actualment la humanitat, es fa tot el contrari per tots els mitjans possibles. Indiscutiblement, l'esquí de velocitat possibilita la pràctica de certs moviments, però aquests no són complets i moltes vegades signifiquen un sobre esforç.

A més, es renuncia a l'altra atracti-

va possibilitat que l'esquí ens pot oferir, el de viure la naturalesa hivernal, amb les seves dificultats i les seves bel·leses. Practicant només l'esquí de velocitat, falta la vivència espiritual. En lloc de les necessàries compensacions de les presses de cada dia, es reben noves contrarietats, les cues a les estacions de la vall, l'exercici en massa, amb el perill que això representa, i, encara, la tornada a casa s'ha de fer per carreteres sobrecarregades de trànsit. A més, tant per la massa d'esquiadors com per l'increment de

velocitat, és molt més factible el perill d'accident. Els metges ens diuen, a més, que el deliri de la pista incidex desfavorablement sobre els òrgans circulatoris i el sistema nerviós vegetatiu pateix un esforç no desitjable.

Per tot això, és lògic i comprensible que des de fa ja algun temps es produeixin reaccions desfavorables a aquest tipus d'esquí. Aquestes propugnen un canvi, i en lloc del genuí descens recomanen la tornada a l'esquí nòrdic. En aquesta modalitat s'aconsegueix, a més de la participació física

foto: J. M. Sala

Lletra del president de la Federació Francesa d'Esquí

per Maurice Martel

corporal, una veritable identificació amb la natura. S'aconsegueix un moviment individual, sense la massa, en deixar la pròpia traça a la neu verge. Després, ja no se'n pot prescindir. Suposant que algú vulgui dedicar-se a aquest tipus d'esquí, s'ha de preocupar per l'equip que li permeti els moviments de progressió per terreny pla. Una possibilitat consisteix a procurar-se uns esquís de fustes primes i toves, amb les seves corresponents fixacions, que han de permetre aixecar el taló sense trobar resistència. Per sort els preus són molt raonables, i equivalen sols a una petita part de l'equip de descens. De màxima importància és el tractament de la superfície de l'esquí, que ha d'adaptar-se a totes circumstàncies de neu i temperatura. Va haver d'aconseguir-se que els esquís rellesquessin bé al pla i, al mateix temps, que s'agafessin a les pujades, que tinguessin adhesió per a no relliscar cap avall o perdre el contacte amb la neu. Els esquís de marxa no serveixen per al descens, i als canvis de direcció produeixen dificultats. Per això, qui vulgui fer travessies en què hi hagi descensos o canvis de direcció haurà d'escollir l'esquí dit «Loipe ski», que és lleugerament més ample i curt. La lligadura ha de ser diagonal invertida perquè als descensos i revolts hi hagi una millor adaptació a l'esquí.

A diverses estacions hivernals, però també a prop de les més grans ciutats, se situen pistes de marxa que reben la visita de multitud d'aficionats. Les inscripcions per a les diverses proves d'aquest tipus mostren l'interès de l'esquiador per l'esquí nòrdic. Qui s'hi interessa troba en la lliure naturalesa la relaxació i la compensació del treball diari. Només en traurà que avantatges, l'esforç ampli i harmònic de tot el seu cos, contràriament al sobre-esforç dels únics moviments que tenen lloc en el descens. Desitgem que la tendència envers l'allunyament del simple descens s'envigoreixi, en interès de tots els exercicis que proporcionen satisfacció i goig espiritual i corporal.

Estimats amics:

Les relacions existents, ja fa temps, entre la «Fédération Française de Ski» i la Secció d'Esquí del Centre Excursionista de Catalunya han estat sempre força productives, i aquesta és la raó per la qual em sento molt honrat de tenir l'honor d'adreçar-me als 6000 membres d'aquest club tan actiu.

Les nostres relacions, que tenen lloc principalment a través del comitè regional d'esquí dels Pirineus i, encara més particularment, per mitjà de l'«Ski Club Catalan», de Perpinyà, han estat interessants i fructíferes per als uns i els altres.

Els intercanvis esportius, que han estat molt nombrosos aquestes darreres temporades, no faran sinó incrementar-se a causa de la magnífica realització que serà l'acondicionament de tot el massís del Puigmal, tant del costat de la Cerdanya com de la banda de Núria. Llavors els Pirineus deixaran, per sempre més, de ser una frontera i damunt aquest immens camp de neu es trobaran, amb bon cor i afecte esportiu, tota la joventut catalana, tant d'un costat com de l'altre. I quan parlo de joventut, penso en la del cor que no té edat, i on hi ha tots aquells que comparteixen l'amor per la natura i la muntanya a l'hivern.

Altres, que no jo, han sabut descriure el que eren la joia i la satisfacció que trobem en arribar al costat d'aquests camps de neu que els mitjans mecànics ens permeten de travessar ràpidament. La satisfacció dels esquiadors francesos serà encara més gran en trobar-se, a la part francesa del Puigmal, amb les suficients instal·lacions mecàniques que els permetran, a aquests fanàtics de l'esquí, d'arribar en pocs minuts als cims d'aquest massís per deixar-se caure tot seguit, més o menys ràpidament, segons les seves qualitats d'esquiador, dins la vostra magnífica Catalunya.

Tampoc no oblidaré mai que va ésser a Barcelona, durant el Congrés Internacional de la Federació Internacional d'Esquí, on aquesta va escollir-me com a membre del seu consell d'administració. L'ambient que vam trobar,

a Barcelona, fou realment molt benèfic per al Congrés, tan cordial va ésser l'acollida de tots els nostres amics catalans! Sé que tots els representants de la F.F.S., presents en aquesta assemblea general de la F.I.S., conserven de la seva estada un record inoblidable.

Estic convençut que les relacions entre l'esquí espanyol i el francès s'aniran estenent i tinc present, com a prova d'això que dic, l'esforç que es duu a terme tant pel «Commissariat Général au Tourisme Français» com per la «Union Ski France», per exposar a tots els esquiadors catalans com els seria de profitosa una estada a les estacions pirinenques franceses. Igualment, sé i puc assegurar-vos que els esquiadors francesos desitgen anar a les estacions catalanes on són rebuts amb la simpatia i l'amabilitat característica vostra, que tan bé coneixen tots els francesos que a l'estiu es traslladen a la Costa Brava.

Indiscutiblement hi ha una identitat de pensaments entre els francesos i els catalans, i cada any es farà més intensa, ja que els nostres punts de vista són comuns.

foto: J. M. Sala

In memoriam
Josep M. Soler i Coll
per Albert Oliveras

J. M. Soler Coll, I. Canals i I. Puig, al cim del pic de Russell (3.205 m), l'agost de 1918, després de dur-hi a terme la primera ascensió nacional. Al fons, l'Aneto i el Margalida.

Un esquiador veterà, potser el veterà més antic que es mantenia dins la gran família del Centre, ha mort, recentment, després d'una resistent malaltia i d'una amputació, sofertes amb la filosofia de l'home responsable en activitats tècniques, i d'un esperit molt meticulós en les qüestions esportives i de competició.

Josep Maria Soler i Coll representava per als amics més joves la personalització de les primitives tècniques de l'esquí: el telemark, el cristianisme i l'estemboguen. És a dir, el contacte amb les pràctiques nòrdiques i amb les de l'Arlberg. Aquestes tècniques, successives, trobaren en ell l'alumne decidit a implantar-les entre nosaltres, entre el 1915 i el 1930, amb bon resultat, i es va convertir en un mestre. En Soler i Coll posseïa les facultats didàctiques apropiades i era impermeable a defalliments, pel que fa a mantenir les bases i les circumstàncies d'aplicació, que ara, al cap de 50 anys, semblen fràgils o lentes. Cal tenir present que, en aquells temps, tant les pujades com les baixades s'ha-

vien de fer amb esforç personal, únicament, i per tant la pura especialitat de baixada no era més que una especialitat momentània. L'objecte principal de l'esquiador, llavors, era el de circular amb seguretat per la muntanya nevada, i més endavant, insistir en certes parts de muntanya que s'anomenarien pistes per a esquiar. Arribar a les pistes representava una primera eliminació, i mantenir una activitat intensa, després, demanava un entusiasme i un esforç de magnitud superior a la mitjana actual, per als qui aprofiten, com a element indispensable, el recurs mecànic de remuntar els pendents, que són objecte gairebé exclusiu de les baixades. Que per això són fets els esquís, es diu, ara.

En Soler i Coll va fer unes bones campanyes d'alta muntanya pels Pirineus Centrals, estiu i hivern. En Soler i Coll completava el famós equip, amb Lluís Estasen i Pau Badia, de l'aventura inconcebible, en el seu temps, de transitar a l'hivern per la Vall d'Aran, des d'Esterrí d'Aneu a Benasc, passant pel port de la Bonaigua i pel port de la

Picada. Era un encàrrec de la Mancomunitat de Catalunya, per a decidir la creació de refugis o estacions de vigilància i socors prop dels ports de muntanya que tancaven la vall d'Aran durant els llargs mesos d'hivern i primavera. Com a conseqüència, es van habilitar els refugis de les Ares i el del Ticolet. Els aranesos es trobaven units als seus veïns amb el nou suport.

Hem vist en Soler i Coll en les curses d'esquí, de corredor, d'àrbitre, de marcador de recorreguts, d'instructor d'equip, membre de la junta directiva, escriptor del Butlletí molt puntillós, muntanyenc, acampador, pescador, obert a totes les franqueses. Ha sobresortit, així, en els últims anys, en la pràctica del golf.

Diem adéu a l'antic amic, l'estilista del seu temps, amb la recança d'exhaurir les fites històriques que marquen l'antiga via del Centre. Podem estar-ne satisfets, en mirar enrera i veure com s'eixampla la base de sustentació del moment actual.

Rasca. Definitivament, adéu.

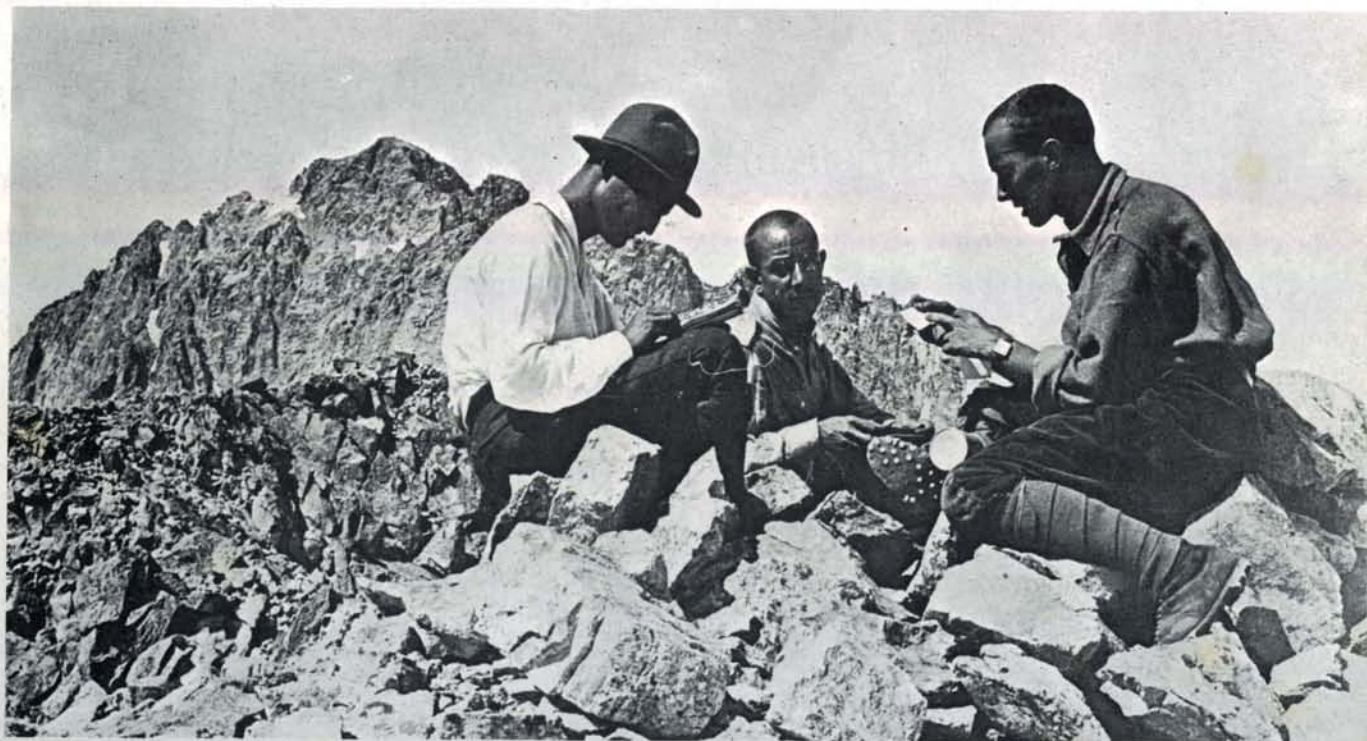

foto: Ignasi Canals

L'ensenyament d'unes eleccions

per Josep Ventosa i Palanca

ex-president del Centre Excursionista de Catalunya

El passat octubre, com vosaltres sabeu, es va realitzar el canvi parcial de la Junta del Centre. I crec que aquestes eleccions, ben diferents de les que s'acostumen a celebrar a casa nostra, mereixen un comentari per a la història de la nostra entitat. A més, havent-ne viscut de ben a prop les incidències, crec que val la pena d'escriure'n unes ratlles.

A la passada primavera, la Junta Directiva va convocar unes reunions de socis distingits, per tractar de la propera renovació de la Junta i per cercar el president que, en el moment actual, és considerat com a més convenient per al Centre. Van escriure's diversos noms a la pissarra. I va començar a sonar el nom de l'Agustí Bou com a futur president.

Aquelles reunions no van ésser oblidades i en les clàssiques converses de passadís es va continuar destriant noms; i el de l'Agustí Bou s'anava imposant com a persona idònia, per les qualitats, els seus èxits com a president del Consell de la Molina, la seva activitat professional i la seva personalitat humana.

Però si era cada vegada més clar i sense discussió el nom del possible futur president (a qui, naturalment, es va demanar la conformitat per a presentar-lo com a candidat —, amb goig, vaig assabentar-me que havia acceptat i que seria possiblement el meu successor—) no eren tan clars els altres càrrecs que havien de cobrir-se.

Puc assegurar-vos que la nostra entitat és molt més complexa des de dintre del que sembla de l'exterior. La seva activitat és extremadament variada, i els nombrosos dirigents són persones de molta personalitat. A més, són tanques les seccions, com varies les activitats i els problemes, i és lògic i normal que els diferents grups vegin el Centre i el seu desenvolupament de manera ben diversa. I això no solament no em sembla malament, sinó al contrari, crec que és una mostra important de vitalitat.

I va donar-se el cas insòlit que acceptant tothom l'Agustí Bou com a futur president, no passés el mateix amb el càrrec de vice-president (a més, na-

turalment, de l'altre vice-president, en Josep Maria Sala, que no plegava) i els altres que era necessari renovar.

Aquesta dualitat de candidatures, és a dir, de camins i tendències, amb un mateix president, va originar, en el seu dia, molts comentaris. I moltes persones, no ho van comprendre. Crec que sóc un testimoni d'excepció, com a president cessant, per a comprendre la dualitat esmentada, acceptar-la i trobar-la correctíssima. M'explicaré.

El president del Centre ha d'ésser, per a mi, una mena de director d'orquestra, que presideix l'entitat d'una manera que ha de procurar que sigui harmònica. És una presidència, no una gerència. Aquesta diferència és molt important. El president no escull els seus col·laboradors, sinó que li vénen imposats per altres eleccions, o per unes circumstàncies que no pot modificar. La Junta del Centre consta de gairebé 30 persones, és a dir, que en els quatre anys que he tingut l'honor de presidir el Centre, deuen haver passat per la Junta unes 50 persones i, potser, es podrien comptar amb els dits d'una mà (i possiblement sobrien dits), per a dir les que han estat proposades per mi.

El president poques vegades és executiu. Ha de refiar-se d'altres que portin a bon fi els acords i les activitats, sempre variades i nombroses. No es pot fer una escala de valors. Totes, si estan ben fetes, tenen importància. Per a un president és fonamental i bàsic de poder comptar amb col·laboradors entusiastes i de categoria. Ell no pot dir «aquest sí i aquest no», perquè ell té molt poques possibilitats d'escollir-los i cap de rebutjar-los. Naturalment, si són aptes i de bona fe, com és normal.

Van presentar-se tres candidatures. En la primera, candidatura A, avalada per la signatura d'un nodrit grup de socis, només hi constava el nom d'Agustí Bou com a futur president.

Les altres dues les esmentem a continuació:

Candidatura B:

President: Agustí Bou i Tort.

Vice-president: Francesc Gurri i Serra.

Vice-secretari: Frederic Torres i Padrís.

Comptador: Llorenç Gascón i Fernàndez.

Vocal: Enric Nosàs i Sisquella.

Vocal: Josep Abril i Pinell.

Vocal: Emili Civis i Abad.

(A última hora l'Enric Nosàs es retirà).

Candidatura C:

President: Agustí Bou i Tort.

Vice-president: Lluís Puntis i Pujol.

Vice-secretari: Frederic Torres i Padrís.

Comptador: Pere Figuerola i Rusines.

Vocal: Guillem Armona i Marill.

Vocal: Emili Civis i Abad.

Vocal: Joan Ferrater i Casanelles.

Com veieu, portaven el mateix president i altres càrrecs comuns; però, evidentment, amb tendències ben diferents unes de les altres. Les dues portaven com a vice-presidents persones de gran prestigi, ben conegudes al Centre pels seus molts anys d'intenses activitats a la casa. Era difícil l'elecció, i, naturalment, era l'Assemblea la que havia de decidir. I això va fer, fins ben tard de la nit del 29 d'octubre del 1971.

Després d'un breu parlament d'Agustí Bou, exposant la línia general de la seva futura actuació, parlaren els dos aspirants a vice-president. La Junta va concedir 10 minuts a cada un d'ells perquè exposés el seu programa; i, després, 3 minuts a cada un per a la rèplica. I així va fer-se dins de la més gran correcció i esperit constructiu. Cada candidat va exposar les seves idees als socis, que omplien la sala i els passadissos (es van col·locar altaveus davant de les columnes romanes). La passió era gran, però també ho era la correcció de tots els socis, sense cap excepció. Els candidats van ser molt aplaudits.

La votació va ésser solemne, amb un perfecte ordre. L'escrutini, portat a bon terme per persones de cada candidatura, juntament amb els secretaris del Centre, igualment correctíssim i amb un acord perfecte.

Una candidatura havia de guanyar, i així va ésser. Però l'altra no va perdre. Va tenir únicament 13 vots menys, prova del seu prestigi i categoria. No hi va haver vencedors, ni vençuts. Jo voldria felicitar públicament el nou president, Agustí Bou i desitjar-li el més gran encert en la seva tasca i que tingui sempre uns col·laboradors tan bons com els que van discutir a l'Assemblea la millor manera de treballar amb ell; i que van donar-nos a tots una lliçó d'entusiasme i de correcció dins d'unes regles de joc que tothom acceptava.

Primera ascensió a les Roques de Benet, per la via directa "Esther"

per Josep E. Paül i Torrent

Les fabuloses roques de Benet, a la comarca de la Terra Alta, emergeixen enmig de boscos i oliverars.

Ja sou lluny de mi, hores passades, moments en què esguardava atentament, curiosament la seva faç, per llevar-ne el secret; moments en què cercava una mala fissura on clavar un pitó o una mala presa per apuntalar-hi un peu.

Ara sóc ací, escrivint tranquil·lament, mentre són cada cop més lluny de mi aquelles hores d'intensa activitat, aquells moments en què no es pot distreure ni un sol dels sentits, esmerçat en l'única lluita per vèncer la muntanya immensa.

Ja són lluny de mi aquells precipitats viatges de fi de setmana, vers un llunyà objectiu que sempre ens semblava inabastable i que, per fi, s'ha deixat guanyar, no pas amb poca lluita.

L'amic Kildo ens havia plantejat un problema que calia resoldre: la via directa al cim de les Roques de Benet per la seva cara oest.

Era una via lògica en una paret que ens demanava a crits de ser pujada.

Hem atès la seva demanda. Nosaltres restem ara tranquils després dels nervis deguts a càlculs i esforços. Ella ha quedat sola allà baix, cofoia de comptar amb una via directa, segura i elegant.

Hem conegut, per altra banda, geogràficament i humanament, aquesta zona de la Terra Alta, gràcies a en Kildo Carreté i també a l'amo del bar Grau, d'Horta de Sant Joan, amb qui passàvem una estona agradable, acompanyats d'una bona cervesa.

Cada etapa aconseguida, era un motiu d'alegria i de preocupació alhora: El dia que vam arribar al cim del pedestal, el dia que vam vèncer el díedre de trenta metres i se'ns va presentar el problemàtic flanqueig... El moment en què, arribats al coll del Puro, observàrem per primera vegada la continuació de la nostra via: un díedre inhòspit i descompost, que en dies a venir, hauríem de descartar vetllant per la nostra seguretat.

El diumenge, penjats dels jumars, pensàvem: «Qui m'ha portat aquí? Tan bé que m'hi estaria, a casa...!»

El dilluns, els problemes d'aquest tipus desapareixien, i l'equip en pes es migrava per retocar els darrers de-

talls de l'atac següent.

No tot ha estat agradable, en aquesta ascensió, com ara pujar sacs de dormir al coll del Puro, i passar la nit escorrent-los de l'aigua que queia continuament, perquè hi hagués «menys humitat»; o bé entaforar-se quatre persones per bivaquejar, on amb prou feines n'hi cabia una... o pujar una dotzena i mitja de tacs, alguns de tamany considerable, per acabar no utilitzant-ne cap.

Ningú de nosaltres no havia obert mai una via d'aquesta envergadura, i com aquell qui diu, de cap mena d'envergadura. Hem après a pitonar i buirinar bé, i sense cansar-se'n massa aviat, a dormir en llocs inversemblants, o xops, o en sacs de plàstic dels de guardar la roba...

També hem après que una discussió no duri més del que cal, i que a la fi, tots siguem com abans.

I és que després d'una empresa com

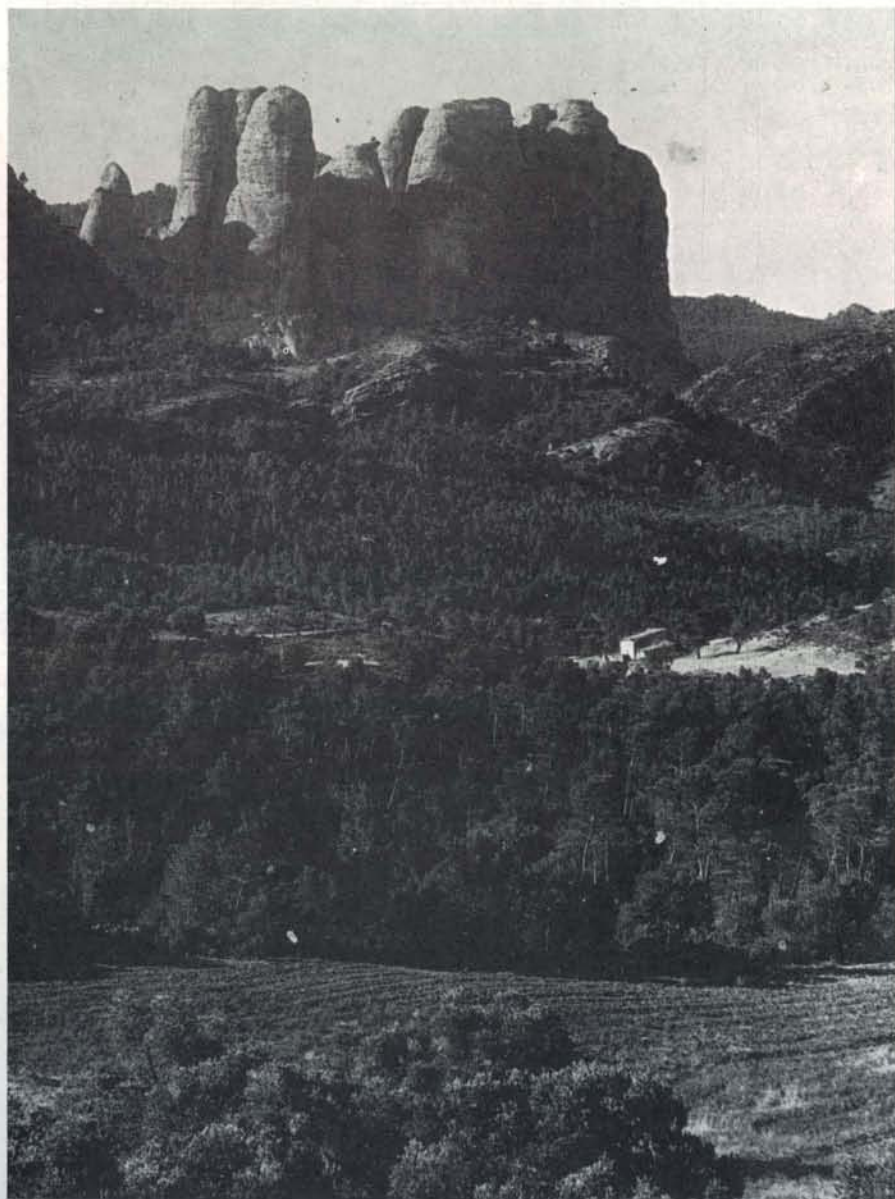

foto: Kildo

Detall d'una fantàstica prominència de les roques de Benet.

Les roques de Benet, en la seva solitud de la Terra Alta, presenten aquestes impressionants i temptadores parets.

aquesta, en què tots hem posat el coll, cap altre lligam que no sigui l'amistat, podrà unir-nos per sempre més.

Des d'Horta de Sant Joan (Terra Alta), en direcció est, es veu una massa grisa-rogenca que emergeix enmig dels camps d'oliveres: són les Roques de Benet.

A mesura que ens hi apropem, queden més diferenciades: a l'esquerra una agulla grandiosa: la Roca del Farelló; al mig, una muntanya de debò, però amb parets per les quatre bandes: la Punta Escofet. A la dreta, una paret immensa, el cim principal de les Roques de Benet, amb l'agulla del Puro

al bell mig de la muralla, difícil de diferenciar de lluny estant.

La primera vegada que vam veure la paret, vam pensar que podríem pujar en un sol dia al coll del Puro i que els pedestals serien un sol llarg de corda de tercer grau.

Al cap d'una hora, abandonàvem, per accident d'en Cesc, havent fet en una tirada un terç del pedestal. Les dificultats havien estat de IV i V graus.

Això pot donar una idea de la immensitat de la paret, que vista des de sota sembla molt més curta i menys vertical.

De fet, aquesta regió és molt poc visitada pels escaladors, a causa, principalment, de la gran distància que la separa de Barcelona, i als pocs mitjants de comunicació.

És això el que explica que tan sols hi hagi unes set vies d'escalada, encara que hi ha ben bé lloc per a una dotzena més de vies, totes lògiques.

La Roca del Farelló, compta amb una via d'ascensió, oberta l'any 59 per membres del GEDE, entre ells, Santacana.

La Punta Escofet, es pot ascendir per dues vies, obertes també l'any 59 pels del GEDE (Guasch, Morera, Santacana, etc.).

Al cim sud o principal de les Roques de Benet, hi pugen dos camins fàcils, i tres vies d'escalada: la Mas-Colomer, l'Anglada-Cerdà i la nova via directa Esther.

Per fi, al Puro de les Roques de Benet, hi puja una via del GEDE (Mas, Guasch, etc.).

De totes aquestes vies, les úniques que s'han repetit, són la Mas-Colomer, unes cinc vegades, i la del Puro, tres.

La via Esther esta situada al mig de la paret oest del cim sud de les Roques de Benet, a la dreta mateix del Puro, i a uns 200 metres a l'esquerra de la via Mas-Colomer.

L'itinerari segueix un pedestal o contrafort, que té al seu cim una zona de vegetació. Utilitza un díedre molt marcat i quan aquest s'acaba, fa un llarg i impressionant flanqueig a l'esquerra, pujant en una tirada molt difícil i bella a un gran replà, situat pocs metres a la dreta del coll del Puro. La via se-

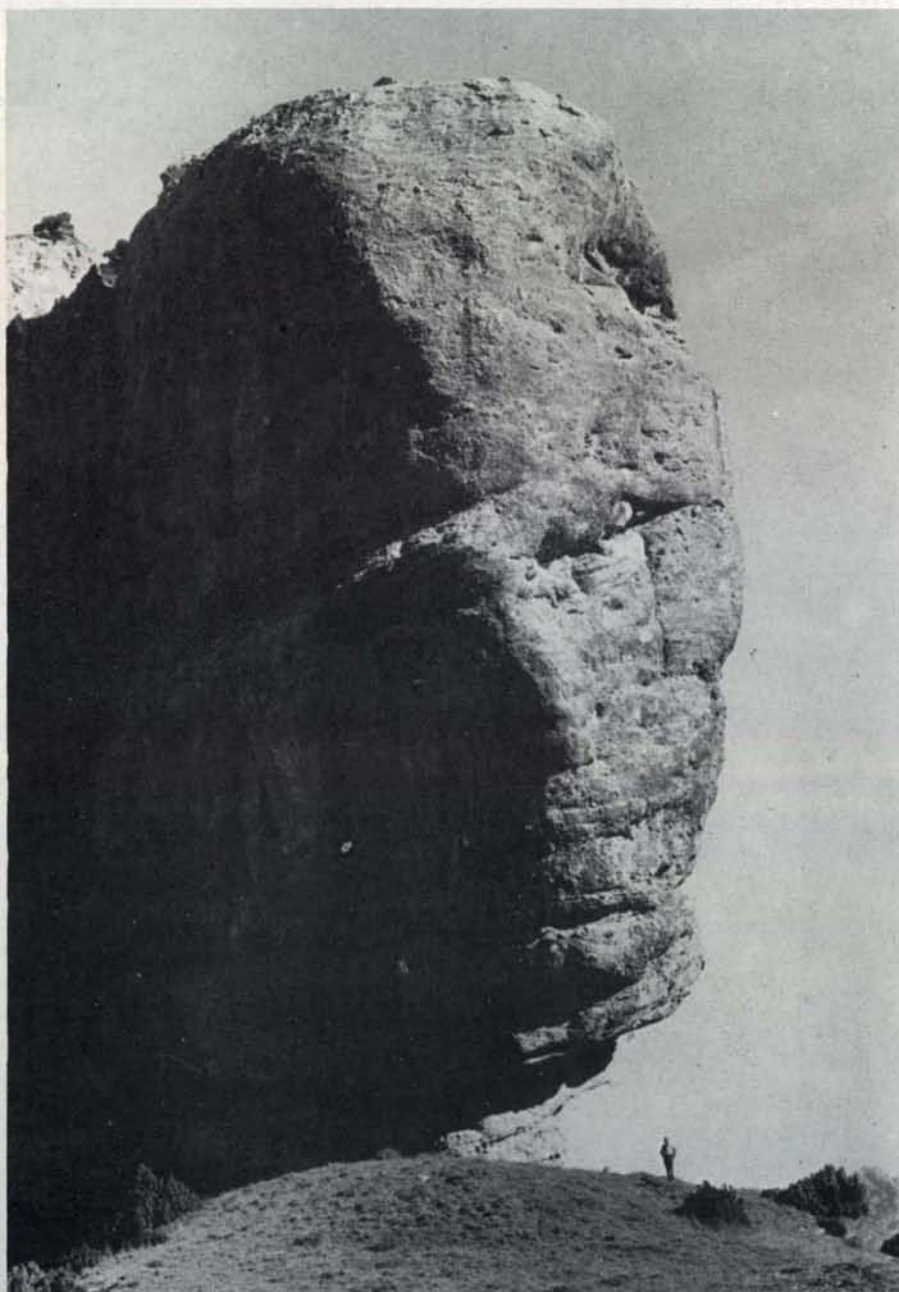

foto: Llaudó

La via Esther s'inicia a la dreta d'un diedre vertical.

gueix verticalment per paret oberta, una mica a l'esquerra del diedre descompost, molt visible, fins i tot des de lluny, a vertical d'una gran savina, des d'on en un llarg de gran dificultat, s'arriba sota de la gran piràmide final del cim, que es guanya en tres llargs més.

La via està catalogada provisionalment ED, encara que la graduació defi-

nitiva no podrà ser donada fins a la segona o tercera ascensió.

Dades d'interès

La via directa Esther, ha estat equipada progressivament, entre els dies 14 de febrer, 28 de març, 9-10-11 d'abril i 1 de maig, i acabada els dies 27-28-29 de juny de l'any 1971.

foto: Kildo

El material utilitzat ha estat: 5 tacs, 2 bong-bong, 70 pitons de tots tipus, 55 pitonisses de buri per progressió i 18 per reunions. 46 d'elles van amb plaqueta.

A causa de l'estat de pitonatge de la via, cal preveure en la segona ascensió un bivac, que es pot fer còmodament a la R-7, i també a les R-4, R-9 i R-10.

El material necessari per a la pròxima ascensió és el següent: 3 tacs mitjans, 8 pitons U, 20 pitons de torsió-universals variats, 10 pitons extra-plans, 15 plaquetes recuperables o baguetes, 35 mosquetons, bagues, 2 cordes de 40 m i material individual d'escalada.

La via es pot abandonar fàcilment en tot el seu recorregut, a base de rappels, exceptuant des de la R-6, després del flaueig de 40 m. Des de la R-7, i en tres rappels de 40 m per la via normal del Puro, ja equipats, ens situem al peu de la paret.

La via directa Esther, a part d'ésser una via al cim de les Roques de Benet, és una variant de la via del Puro, agulla de la qual recomanem l'ascensió, aprofitant la proximitat.

La primera ascensió, ha estat realitzada per Josep E. Paül, Josep M. Ibàñez i Francesc Alava, del C.A.D.E. del CEC, i per Antoni Ramírez del GAM del CMB.

Itinerari d'aproximació

Des d'Horta de Sant Joan, s'ha de seguir la carretera que porta a Tortosa. Als 2 km arribem a una cruïlla: a la dreta es va a Arnes, a l'esquerra a Tortosa. En front de la carretera d'Horta de Sant Joan, neix, a la mateixa cruïlla, una pista apta per a vehicles. Les Roques de Benet, són ben visibles en direcció est.

En tot el recorregut fins a la paret, hem de prendre totes les desviacions cap a l'esquerra, i cap que vagi a la dreta.

Als 6 km travessem un riu, que seguim per la seva vora esquerra (dreta orogràfica) fins que el deixem per agafar una desviació a l'esquerra. La pista es redreça, i esdevé dolenta. Aquest

és un bon lloc per a observar la via. Després d'un revolt de 180° i seguint la pista uns 500 m arribem a un altre revolt, en front mateix de la llastra, on podem deixar el vehicle.

Des del mateix revolt, cal seguir en direcció a la llastra pel llom d'una ares-ta, un poc marcat senderó.

Al peu mateix de la llastra, hi ha una gran balma que és un bon lloc a dormir.

Des d'Horta de Sant Joan: 2 h 30' a peu.

Des del lloc on es deixa el cotxe: 20'

Cal contornejar la paret, des de la balma, sense apartar-se'n, vers l'esquerra (dreta orogràfica) uns 200 m fins arribar al peu d'un contrafort, 100 m a la dreta del Puro (10' des de la balma).

La via comença al mig d'aquest contrafort, a la dreta d'un diedre vertical i ple d'arbusts i lianes. Al peu, hi ha una inscripció a la roca «CADE», i una pitonissa de burí amb bagueta.

Via d'ascensió

1r. llarg: S'ha de pujar en lleugera diagonal a la dreta, i superar-se dalt d'una llastra (III-IV). S'obliqua a l'esquerra vers un diedre que cal seguir (IV + V). Queda tallat per un petit sostre, on cal penjar un estrep, i sortir en lliure del diedre per l'esquerra (V +). Es puja cap a l'esquerra vers un arbust, que serveix d'assegurança, i se segueix en diagonal a la dreta superant un petit mur vertical (IV +) que dóna entrada a la reunió, en un replà, assegurada amb dues pitonisses de burí.

2n. llarg: Es puja verticalment i s'entra en un poc marcat diedre que seguim en lliure fent passos d'estrep (A-1, V). Cal pujar en diagonal a la dreta (V), superant un curt desplom una mica descompost i seguir per l'esquerra d'una llastra, per l'ampla fissura que aquella forma amb la paret, fins a una savina, on fem la R-2, assegurats amb una pitonissa de burí i amb la mateixa savina.

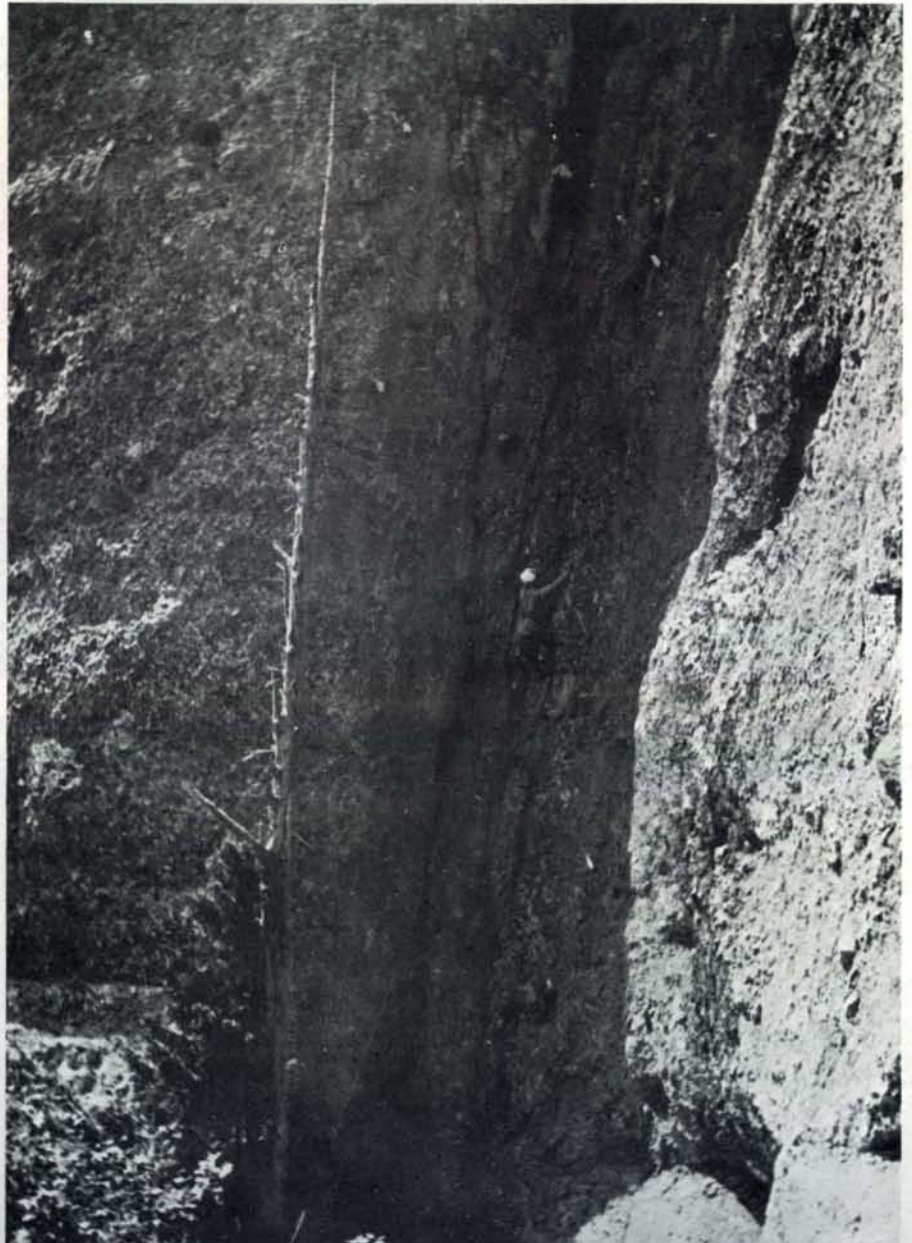
3r. llarg: S'ha de seguir pel caire esquerre de la llastra, fins que es perd. Aleshores es puja verticalment, en

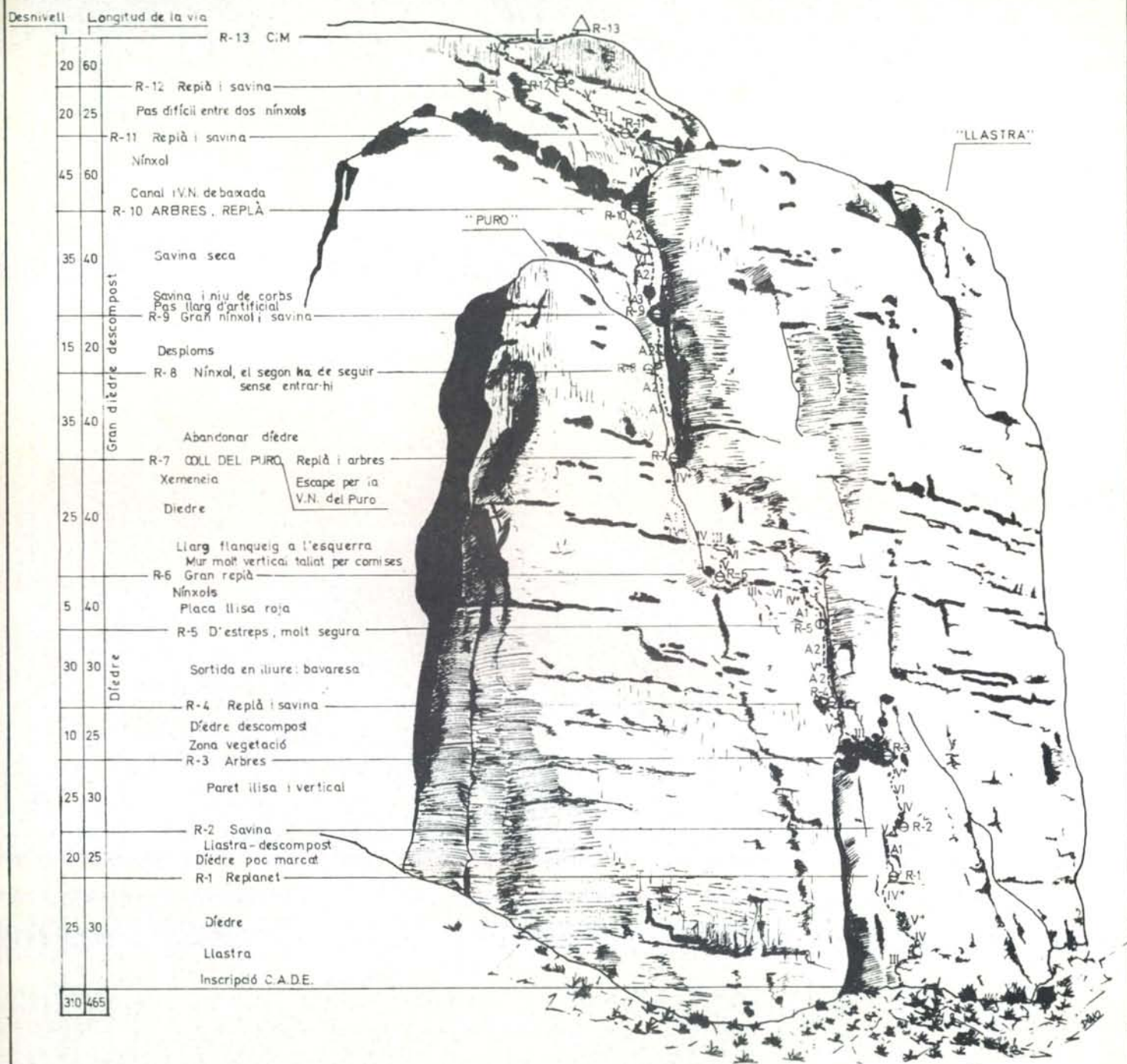
plena paret, per mitjà de minúscules preses gastades, per entrar a una zona de vegetació (V-VI), on ens assegurarem amb un arbust, R-3.

4rt. llarg: Es remunta la zona de vegetació en diagonal a l'esquerra, i se segueix un marcat diedre descompost uns quatre metres (V +) per sortir-ne i arribar a l'esquerra a una gran savina (IV) on hi ha dues pitonisses de

burí. Es flanqueja uns 8 m a la dreta per una faixa herbosa fins al peu d'un marcat diedre, on fem la reunió, en un replà, assegurats amb cinc pitonisses de burí.

5è llarg: Cal seguir el diedre, desplomat al començament (A-2) fins que un sostre el talla. Se supera per mitjà d'una bavaresa a l'esquerra i se segueix pel diedre, ara vertical, fins a

Roques de Benet

Paret W.

Via Directa "Esther" (E. D.)

1ª ASC. - Josep E. Paül - Josep Mª Ibáñez - Toni Ramírez - Cesc Alava. (29-juny - 71)

la R-5, sobre els estreps, assegurada per cinc pitonisses de burí.

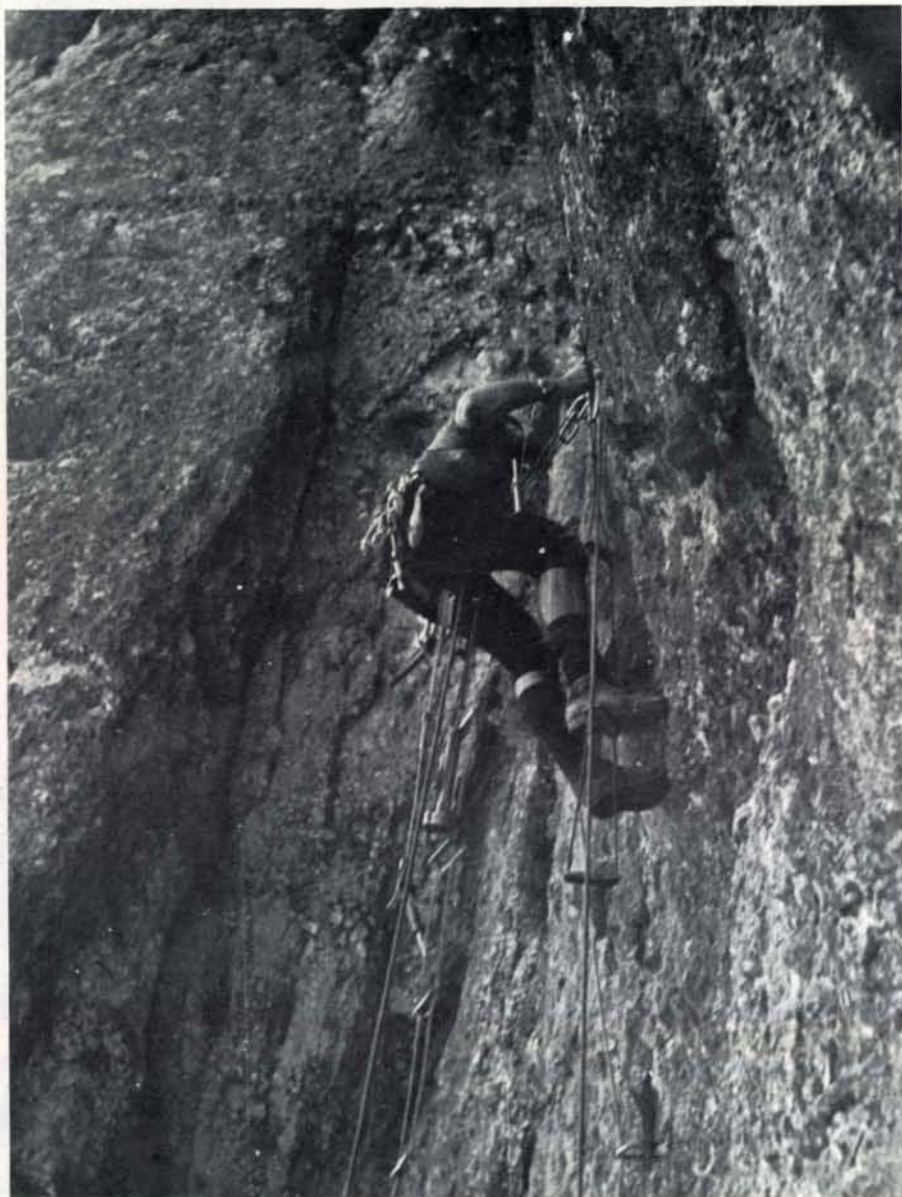
6è llarg: Es puja en diagonal a l'esquerra, per mitjà de pitonisses de burí, fins que s'acaben. Cal pujar verticalment en lliure (IV +) fins a un petit nínxol, on hi ha un tac d'assegurança. Es flanqueja a l'esquerra en lliure per una placa llisa rogenca (VI) i s'entra en un nínxol que seguim vers l'esquerra fins a sortir en plena paret, que es flanqueja per una petita cornisa (IV +), i s'entra en un gran replà, on muntem la R-6 prop d'un petit arbust, assegurada amb dues pitonisses de burí.

7è llarg: A la dreta de la reunió, cal superar un mur vertical, per arribar a una estreta cornisa (V). Cal seguir-la vers la dreta (V) i superar el següent mur (VI) per arribar a una cornisa més ampla, que es flanqueja vers l'esquerra (III) fins que s'arriba en una canal·dièdre. Es puja a l'esquerra de la canal un tros de paret vertical (IV +) i s'entra a la canal, ara convertida en dièdre (V +) per mitjà d'un flanqueig a la dreta. Cal seguir-lo (IV +) fins que cal penjar estreps (A-1) per entrar en una xemeneia que remuntem (IV +) fins a arribar a un gran replà, lloc de la R-7, assegurada amb un gran arbre.

8è llarg: S'ha de pujar una zona fàcil vers la dreta, entrar en un gran dièdre molt descompost, que abandonem, per sortir per la paret esquerra (A-1), que seguim verticalment (A-1) fins a arribar a l'alçada d'un nínxol que hi ha a l'esquerra. S'ha de flanquejar (A-2) i entrar-hi, R-8, assegurats amb tres pitonisses de burí.

9è llarg: S'ha de desfer el flanqueig i pujar verticalment per paret desplomada, per mitjà de pitonisses de burí i de pitons extraplans (A-2) per arribar a agafar les branques inferiors d'una gran savina, que ens ajuden a superar-nos dalt d'un gran replà, lloc de la R-9, assegurada al gran arbre.

10è llarg: Es puja a la darrera branca de la savina. S'han de penjar estreps a un pitó molt alt (A-3), des d'on utilitzem les branques d'una savina per arribar a un niu de corbs. Cal pujar dalt la savina i superar un tram desplomat (A-2) fent una delicada sor-

tida en lliure (VI). Se segueix per pitonisses de burí, fins a una U molt bona, des d'on sortim en lliure (V) i arribem a una zona d'arbres, on fem la R-10, assegurats en algun d'ells.

11è llarg: Es puja per una canal a la dreta, caminant, fins arribar sota la vertical d'un nínxol. Cal pujar-hi (IV+), i sortir-ne per l'esquerra i superar tot seguit un mur vertical (V). La paret s'ajeu i fàcilment arribem a una savina, lloc de la R-11.

12è llarg: Es puja en diagonal a l'esquerra, fins a un mur vertical. Es flanqueja a l'esquerra, entre dos nínxols, on hi ha el punt feble de la paret. Cal superar-lo (V+) i seguir ja fàcilment fins a la R-12, en una savina.

13è llarg: Fent un llarg flanqueig a l'esquerra, s'eviten uns desploms. Cal superar un darrer tram vertical, i seguir, caminant fins al cim de les Roques de Benet.

Operació Orient Mitjà-71

per Enric Font Lloret

La coneguda mesquita de Santa Sofia, a Estambul (Turquia).

Per al passat mes d'agost de l'any 1971, el Centre Excursionista de la Comarca de Bages, de Manresa, havia projectat la realització de l'anomenada «Operació Caucas-71», que pretenia efectuar una campanya alpinística per aquella important serralada del Caucas al territori de la URSS.

No obstant els nombrosos tràmits i gestions duts a terme a tots els nivells, incloent-hi el desplaçament d'un membre del grup a París, per gestionar personalment amb l'agència estatal russa Intourist, ubicada a la capital francesa, quan faltaven 10 dies per la nostra marxa, i sense donar explicacions, el govern de la URSS ens negà el permís d'ascensió a les muntanyes del Caucas.

Amb aquest contratemps, totes les nostres il·lusions forjades al llarg d'una colla de mesos, eren frustrades de cop. Ara bé, nosaltres teníem ja molt avançats els preparatius de marxa, i s'hi imposava un ràpid remei. Després de veure les possibilitats que teníem, vam variar d'objectius i vam dirigir els nostres esforços cap a les també llunyanes muntanyes de l'Iran (Pèrsia).

Personalment, i com a únic component de Barcelona, he d'agrair a tot el grup manresà, alguns membres del qual ja conexia i amb qui m'unia una bona amistat, l'oportunitat de poder-hi incorporar i participar de forma activa en aquesta empresa alpinística, que en variar d'objectius es convertia en l'Operació Orient mitjà-71.

Així, doncs, el grup definitiu fou de tretze membres, que eren els següents: Montserrat Jou, Montserrat Dalmau, M. Teresa Pèrez i M. Carme Oliver per part de les femines, junt amb Josep M. Montfort (director tècnic), Ricard Cots, Enric Bonastre, Joan i Josep Lleóart, Jaume Cunill i Joan Coma, tots ells del Centre Excursionista de la Comarcada Bages, de Manresa; Jordi Camprubí del C. E. Montserrat, de Manresa, i Enric Font del CEC de Barcelona.

El mitjà de transport foren dues furgonetes de la casa Sava, a què es degué una part molt important de l'èxit, ja que en honor a la veritat, cal

dir que ens donaren un excellent resultat al llarg dels més de 13.000 km recorreguts (dels quals una mica menys de la meitat eren per pèssimes carreteres), sense cap avaria, tot i que anaven carregades al màxim. Les havíem modificat i preparat per a poder dormir-hi a l'interior, ja que com més endavant es va demostrar, vam haver de conduir al llarg de les 24 hores del dia, per tal de mantenir les mitjanes diàries prèviament establertes, de 900 a 1000 km.

Vam sortir el dia 7 d'agost a la tarda. Vam entrar a França per la Jonquera i vam travessar el país per la concorreguda i animada ruta de la Costa Blava. Vam passar a Itàlia per Ventimiglia i vam invertir tot l'endemà a travessar Itàlia, passant per Gènova, Milà, Pàdua i Trieste, sempre circulant per les seves fabuloses «autostrades». Tot seguit vam entrar a Iugoslàvia, que ens va sorprendre per la verdor del paisatge i, passant per Ljubljana i Zagreb, vam arribar a Belgrado, la capital del país, ciutat moderna amb abundància de zones verdes i jardins que rodegen els moderns edificis.

El següent país on entrem és Bulgària, lloc que ofereix un fort contrast

a causa, principalment, de la tristor del paisatge i de la gent. La seva capital, Sofia, es veu una mica deixada. Com a cosa curiosa, pot assenyalar-se que per entrar al país s'han de pagar drets d'entrada: 5 dòlars per cotxe i 4 dòlars per persona. També fou aquesta frontera l'únic lloc on ens demanaren el corresponent certificat de vacunació anticolèrica.

Continuem el viatge i arribem a la frontera amb Turquia. Seguim la nostra ruta cap a Estambul, on arribem a la matinada del dia següent. Estambul és una ciutat cosmopolita per excel·lència i és també el punt d'unió d'Europa amb el continent asiàtic, de què tan sols està separat per l'estreta franja marítima de l'estret de Bòsforo, que els transbordadors travessen en cosa de 20 minuts.

Passat l'estret, ja som a Àsia. El moviment de cotxes i de la gent és molt acusat. Una bona carretera, travessant llocs desèrtics i despoblats, ens porta, després d'un recorregut d'uns 400 km, a la capital turca, Ankara, que sembla un oasi, enmig d'aquest paisatge solitari. De moment, les furgonetes aguanten bé i nosaltres, seguint torns d'unes 4 hores aproxi-

En ple desert d'Iran, l'expedició es va creuar amb algunes caravanes de camells. En aquests indrets, la temperatura arribava fins a 50° graus a l'ombra. ▼

Una de les dues furgonetes de l'expedició Orient Mitjà, amb el Mont Ararat (5.125 m), tan conegut a causa de les referències bíbliques. ▼

madament, ens anem rellevant en la feixuga tasca de conduir dia i nit.

Va ser a partir d'aquest punt, i especialment al llarg de tota la resta de Turquia, on homes i màquines vam suportar les proves més dures, ja que les temperatures anaven en augment, i les carreteres, si se les pot anomenar així, es tornaven pistes polsoses irregulars i de traçat poc lògic, amb desnivells sobtats, que tenint en compte com anàvem de carregats, vam exigir molta resistència per part de les furgonetes. Travessant la zona de l'altiplà de l'Anatòlia, dins les furgonetes vam arribar a temperatures de 50° C. Va ser també aquí on la mitjana de quilòmetres no sobrepassava els 400 per dia. També a partir d'aquí vam començar a tenir rebentades de roda (al final del viatge van ser un total de 14), motivades especialment per la sorra que es ficava als pneumàtics, entre les cambres i les cobertes.

Una de les etapes més dures fou la que conduïa al poblet d'Ercincan, on vam descansar unes hores i on el mal menjar d'un restaurant turc va deixar uns quants de nosaltres fets una llàstima. A la tarda de l'endemà aconsegüem d'arribar al poble de Doguba-

yasit, molt típic, i situat al peu del bíblic Mont Ararat (5125 m), que s'aixeca, majestuós, per damunt de la plana anatòlica, i l'ascensió al qual ens van negar les autoritats del país turc. En aquest sector vam poder observar un

gran moviment de tropes, així com grans concentracions de material bèl·lic, amb profusió de rètols que deien: «Prohibit fotografiar».

En arribar a la frontera turco-iraní, ens fan perdre una bona estona amb els tràmits fronterers, ja que entre altres coses han de traduir tota la documentació i dades en anglès a l'iraní, així com efectuar una minuciosa revisió de les furgonetes, potser en recerca de drogues o articles similars.

Superada aquesta qüestió, seguim ruta per una bona carretera, en direcció a la capital del país, Teheran, on finalment arribariem a la nit del setè dia de viatge. Ens vam instal·lar en un camping dels afores, on vam poder descansar tots nosaltres després de la forta pallissa del viatge.

L'endemà, l'invertim a preparar el material i recollir informació sobre les rutes d'aproximació a les muntanyes, que ara sí que ja tenim al nostre abast.

Les muntanyes de l'Iran (Pèrsia)

Les muntanyes perses cobreixen més de 7000 km, en forma d'arc de ferradura, i al nord del país constitueixen l'anomenada serralada de l'El-

Un moment de l'ascensió al Demavend per l'aresta nord-est, en la qual es va aconseguir la primera nacional i la primera femenina. ▼

La silueta cònica del Demavend, cim volcànic que, amb els seus 5.670 metres d'altitud, representa el punt culminant de l'Iran, així com de tot el sistema de l'Elbourz. ▼

bourz, que podríem dir que és la que té més interès des del punt de vista alpinístic.

En aquesta serralada es troba el Demavend (5671 m), màxima alçada del país, que separa les zones desèrtiques i despoblades del sud i de l'est, de la zona nord, i que posseeix aspectes tropicals amb profundes jungles on habiten molts animals en estat salvatge, ja molt a prop del Mar Caspi. Precisament és per aquesta zona on hi ha el massís del Takht Soleiman-Alam-kouh, que és l'altra regió de gran interès alpinístic.

A nosaltres, els dies que ens quedaven per a fer muntanya no eren pas gaires, però vam elaborar un pla d'actuació al més complet possible i que es va concretar a la zona del Demavend i a la zona del Takht Soleiman-Alam-kouh.

Regió del Demavend

Dividits en dos grups, vam atacar aquesta muntanya per dues rutes diferents. Un grup bastant nombrós es va dirigir al vessant sud, que constitueix la ruta d'ascensió normal o clàssica. Si bé no té, pròpiament, dificultats tècniques, el considerable desnivell, junt amb l'alçada, són uns handicaps que han de superar els alpinistes, als quals cal afegir unes fortes emanacions sulfuroses, que es desprenen en la seva part superior i que ens fan recordar la naturalesa volcànica d'aquesta muntanya.

Per apropar-s'hi s'ha d'anar amb cotxe fins al poble de Reneh (2400 m), situat a uns 100 km cap al nord de Teheran, i continuar, amb ajuda de les cavalleries, fins al refugi Shelter (4150 m). Des del refugi, es pot efectuar l'ascensió amb unes 6 a 8 hores de marxa. És molt interessant de sortir molt aviat, ja que, al migdia, el sol és molt fort.

El cim té una forma circular, amb uns 30 metres de profunditat per uns 400 de diàmetre. Al mig del cràter hi ha una mena d'estany glaçat, rodejat de blocs de lava volcànica.

La falta d'acimatació, però, es deixa notar, i del nombrós grup, tan sols

dues cordades, en dos intents, assoliren el cim.

1.ª ascensió nacional i 1.ª femenina a l'aresta NE del Demavend (5671 m)

Mentre això succeïa, una altra cordada de tres, en què figurava una noia, efectuava la llarga aproximació al ves-

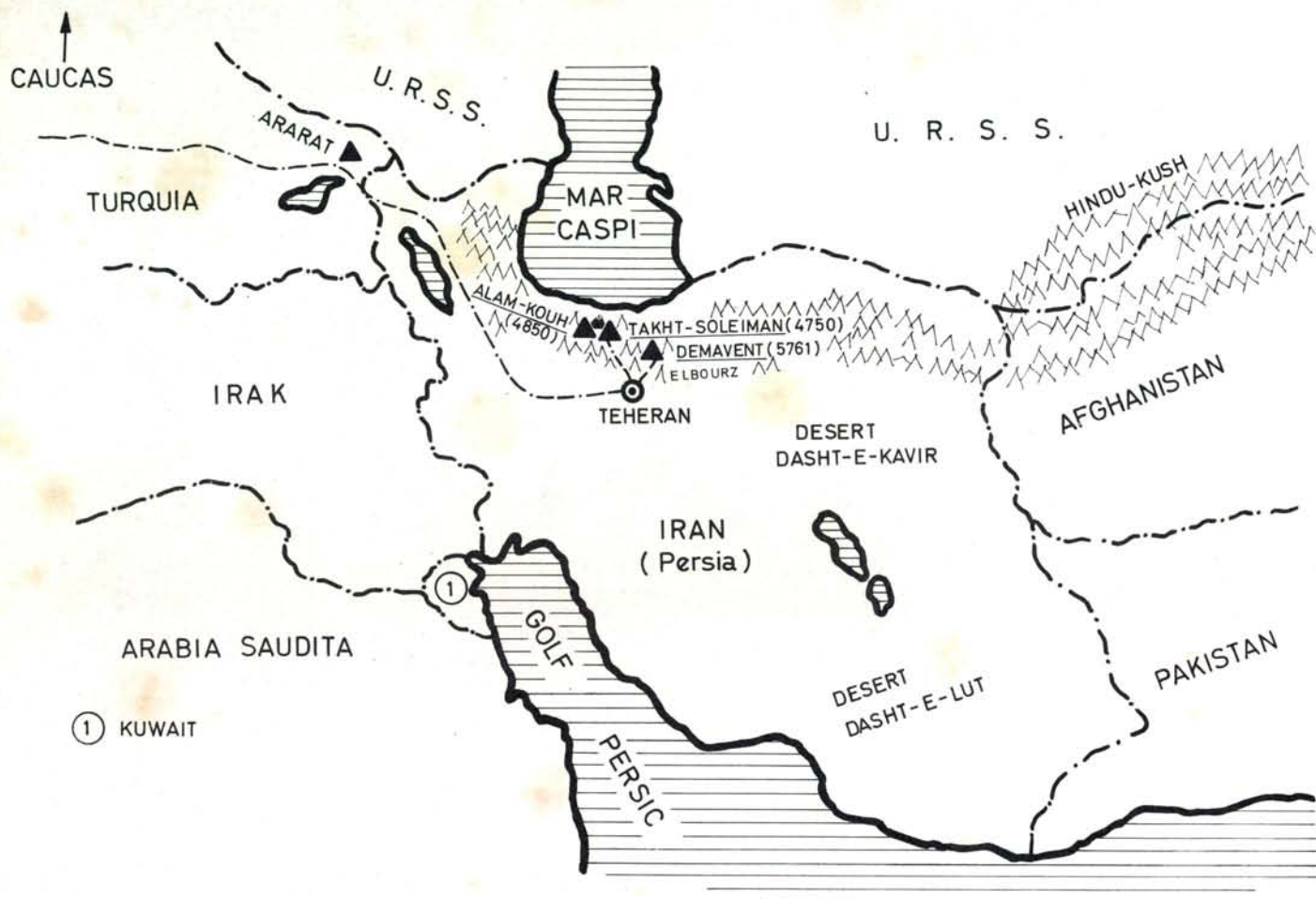

sant nord del Demavend, partint des del típic poblet de Gazane, on fórem obsequiats per un amable jove natiu, que ens va invitar a dormir a casa seva, totalment a l'estil iraní, i que ens va deixar un record molt agradable, així com el poble, ja que en estar més apartat de les rues habituals, conservava encara aspectes tradicionals de gran autenticitat i tipisme.

Amb l'ajuda d'un muler vam començar a remuntar la llarga vall que acaba als contraforts est del Demavend. El primer dia, en un lloc per dessota el coll que mena a l'aresta nord-est, a una alçada d'uns 3750 m, installem el nostre primer bivac en una plataforma. L'endemà prosseguim l'ascensió, ja per l'aresta, notant, especialment un dels components, els efectes de la ja considerable alçada. A uns 5000 m i aprofitant un estret repeu de l'aresta fem el següent bivac, que fou el pitjor, ja que a la nit es va girar un vent molt fort que ja no va parar gairebé fins tot l'endemà. La temperatura va baixar considerablement i, a la matinada, va arribar a uns 20° sota zero. El tercer dia, sense poder menjar res calent abans de reprendre la marxa, continuem per l'aresta fins a un punt que es confon amb el fort pendent glaçat de la cara nord, que cap a l'esquerra

foto: Expedició Trans-Himalaia

forma uns grossos sèracs que cauen cap a l'est. Ens calcem els crampons i, molt lentament, acusant l'alçada, ascendim els últims metres del con, culminant més dels que semblaven a causa de l'efecte òptic.

Aquests esforços, però, foren compensats quan a les 13,40 aconseguíem de trepitjar l'anhelat cim del Demavend (5671 m). Vam efectuar el descens pel mateix vessant, mirant de perdre el màxim d'alçada a fi i efecte de recuperar-nos de la falta d'aclimatació. L'últim bivac es va establir als 4000 metres aproximadament, i l'endemà, després de la pesada baixada sota un sol aclaparador i sense cap

ombra, cap al tard, arribàvem finalment al poble de Gazané on, en un punt concertat, ens esperaven els nostres companys.

Regió del Takht of Soleiman, Alam-Kouh

Aquesta altra regió, situada a uns 200 km cap al nord-oest de Teheran, en direcció al mar Caspi, fou on vam aconseguir més ascensions, per mitjà de l'activitat dels membres que hi anàrem en dues vegades.

Cal dirigir-se a la localitat de Marzan-Abad, on s'ha de continuar per una estreta pista fins al poble de munta-

nya de Rodbarak, últim punt a l'abast del cotxe. Des d'aquí, també amb l'ajuda de les cavalleries, hi ha una llarga aproximació a les muntanyes. Van superar un considerable desnivell fins al lloc anomenat Shearchal (3850 m), on hi ha una cabana-refugi, i on establirem la base durant l'estada per aquesta regió.

Un primer grup, des d'aquí i amb un altre dia de marxa va acumular tot el material necessari a la base de la paret nord de l'Alam-Kouh, enmig de la gelera de Patakt, on vam poder observar les restes d'un refugi. L'Alam-Kouh (4850 m) és el cim més alt del sector, i la seva impressionant paret

Vista panoràmica de la paret nord de l'Alamk (4.840 m), des del cim del Takht of Solaiman, on es va dur a terme l'intent d'una primera ascensió. ▼

Ascensió (primera nacional) pel couloir est del Takt of Solaiman (4.750 m). ▼ ▼

nord ofereix àmplies possibilitats amb recorreguts de més de 800 metres.

Dues cordades intentaren obrir un nou itinerari per la paret, ja amb grosses dificultats des dels seus inicis. La seva part inferior era formada per un fort pendent de glaç de més de 150 metres, que obligava a tallar graons i deixar-los equipats amb cordes fixes. Es va prosseguir, ja per la roca, amb passos de molta dificultat fins a sota uns sostres. Paral·lelament, però, aquestes cordades es veien molt afectades per la falta d'aclimatació, a què es va afegir una petita infecció, deguda a haver ingerit aigua contaminada per orins de cabres que pasturaven per aquells indrets. Les seves forces foren molt disminuïdes per tot això, i després de dos intents de seguir, van decidir que la cosa més prudent era desistir-ne.

Al dia següent s'hi van afegir dos membres més, i tots plegats, ja recuperats, vam procedir a un atac a fons de la regió, i hi vam aconseguir ascensions molt interessants.

1.ª Ascensió nacional Couloir est i aresta nord del Takht of Soleiman (4750 m)

Aquesta ascensió culmina l'altre gran cim del sector, i segueix, en

primer lloc, un marcat i redreçat couloir del vessant est que condueix directament a l'aèria i esvelta aresta nord del cim.

Fou una esplèndida ascensió, amb un temps excel·lent. I com que, a més, ja ens trobàvem aclimatats, l'escalada es va convertir en un plaer, que va augmentar considerablement el nostre rendiment. A migdia assolíem el cim del Takht of Soleiman (4750 m) (Tron de Salomó), i unes fotos amb els banderins d'Iran, Espanya i Catalunya culminaven un altre èxit de la nostra expedició, mentre al fons unes boires baixes molt característiques de la zona cobrien l'esplanada del mar Caspi.

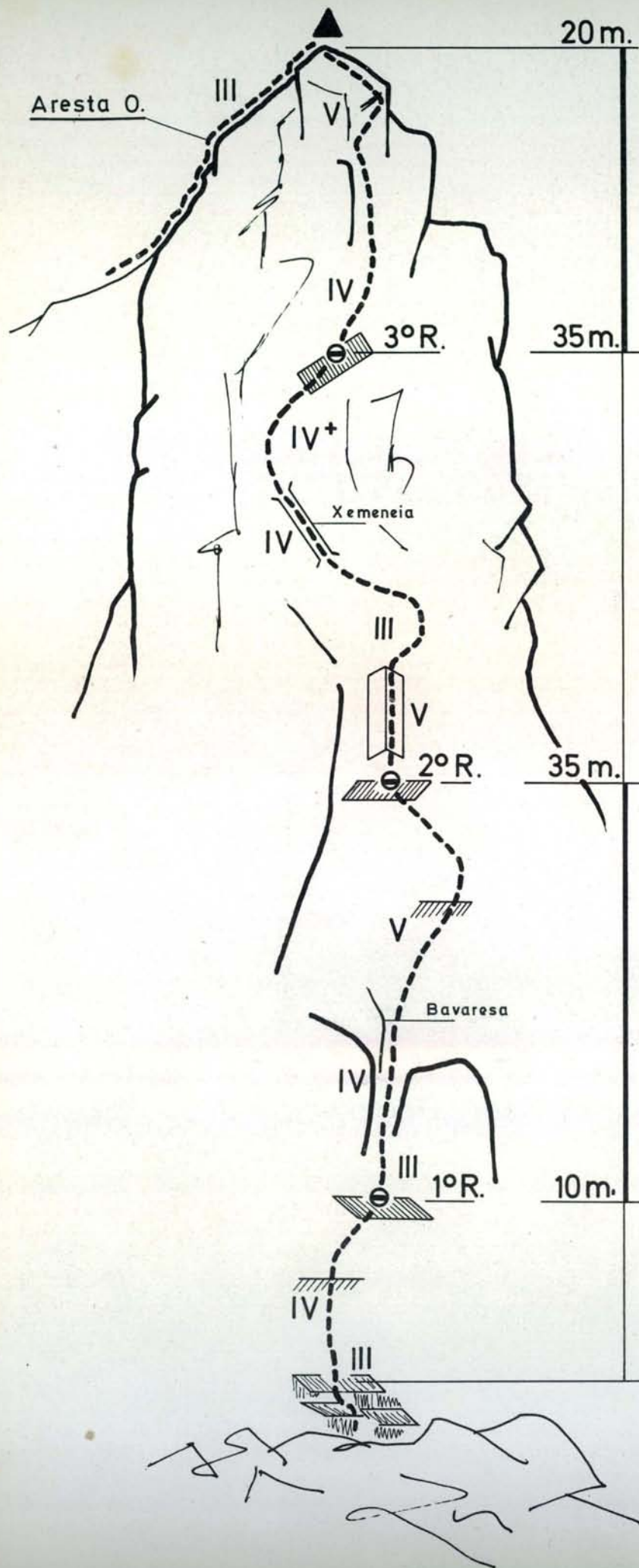
1.ª ascensió absoluta a l'aresta sud-est del Finger Soleiman (4485 m)

Un altre èxit important fou l'obertura d'una nova via d'escalada a l'atractiva aresta sud-est del Finger Soleiman (4485 m), escalada difícil, molt aèria, amb varietat de passos, sobre una esplèndida roca granítica, compacta, i emmarcat per un magnífic conjunt de muntanyes per damunt de la morrena de la gelera de Patakht.

Del cim estant vam poder admirar, amb tota la seva magnitud, la paret nord de l'Alam-Kouh, on uns dies

abans uns companys lluitaven per obrir-hi una ruta directa al seu punt màxim. Encara que les comparacions són dolentes, tenia una semblança de formes amb les Grandes Jorasses dels Alps Occidentals.

Esquema de la via d'escalada oberta pels escaladors manresans al Finger of Soleiman, per l'aresta sud-est.

Un pas espectacular en l'escalada al Finger of Soleiman (4.485 m), primera absoluta per l'aresta sud-est.

Altres ascensions importants

Per tal de tenir un millor coneixement del sector, vam recórrer tots els indrets de la regió i, aprofitant al màxim els dies disponibles, vam efectuar encara més ascensions d'interès, com ara les següents:

Siyah-Kouh superior (4500 m) i inferior (4220 m), cims situats cap al nord de la base de Shearchal.

Shane-Kouh (4300 m), situat cap al nord de l'Alam-Kouh.

I, finalment, una altra cordada associa tres cims situats al nord-oest de Shearchal, amb travessia per l'aresta culminant: el Rostam-Nisht occidental (4400 m), l'oriental (4440 m) i el superior (4360 m).

Totes aquestes ascensions foren primeres nacionals i un excel·lent complement a l'exhaustiva campanya efectuada per aquest massís.

Viatge de tornada

De retorn a Teheran, i després d'informar com cal la Iranian Mountanering Federation, el dia 25 iniciàvem el llarg viatge de retorn a casa nostra.

La ruta seguida fou la mateixa, ex-

Aspecte d'una gelera que presenta les característiques formes anomenades "penitents". ▼

ceptuant que d'Estambul ens vam desviar cap al nord de Grècia, passant per Tessalonika (la segona capital del país, després d'Atenes), i vam entrar pel sud de Iugoslàvia, i prosseguir un altre cop el mateix itinerari d'anada.

No cal dir que vam visitar una pila de llocs interessants, i les anècdotes foren nombroses. Ens vam concretar, però, a llocs determinats, per dedicar-hi més temps del poc de què disposàvem.

La primera parada important fou a Estambul, una ciutat que mereix ser coneguda, molt cosmopolita, pont d'unió d'Europa amb Àsia, i que posseeix molts llocs dignes de visitar. Nosaltres vam veure la mesquita de Solli-man, una de les més característiques de totes les que es troben. Després vam visitar la catedral de Santa Sofia, que té un gran valor artístic i monumental, i rodejada de grans jardins. El

castell-museu de Topkapy, on, entre altres coses, sorprenen les fabuloses i singulars joies que s'hi exposen, i per acabar aquesta ràpida visita, vam anar al basar, on l'art del regateig arriba a límits insospitats.

De Iugoslàvia pot assenyalar-se l'equilibri aconseguit entre la modernitat dels seus edificis i l'abundància de zones verdes jardins.

En passar per Itàlia, vam dedicar un temps també a recórrer la romàntica ciutat dels canals, Venècia, i sortint d'aquí ja anàrem directe cap el nostre país. Vam arribar a Manresa el dia 1 de setembre a la nit.

Conclusió

L'Operació Orient mitjà-71 havia acabat. Durant 25 dies, els 13 components i les 2 furgonetes havíem recorregut més de 13.000 km a través d'Europa

i Àsia, suportant tota mena de dificultats, i com a balanç havíem portat a terme importants activitats alpinístiques a la serralada de l'Elbourz de la llunyana Pèrsia.

Una voluntat indefallent junt amb un fort esperit d'equip havien fet possible la realització d'aquesta empresa. La satisfacció que produeix quan s'aconsegueix una fita era la que sentíem ara tots nosaltres. És una satisfacció senzilla i profunda, fruit perdurable d'una aventura conscient per uns països llunyans, que hem conegut amb el seu exotisme, i la forma de viure, plena de contrastos, dels seus habitants, i de les inoblidables hores viscudes a les seves muntanyes, que són sempre l'eix de l'actuació de tot alpinista, i que ja havien despertat en nosaltres nous desigs i projectes.

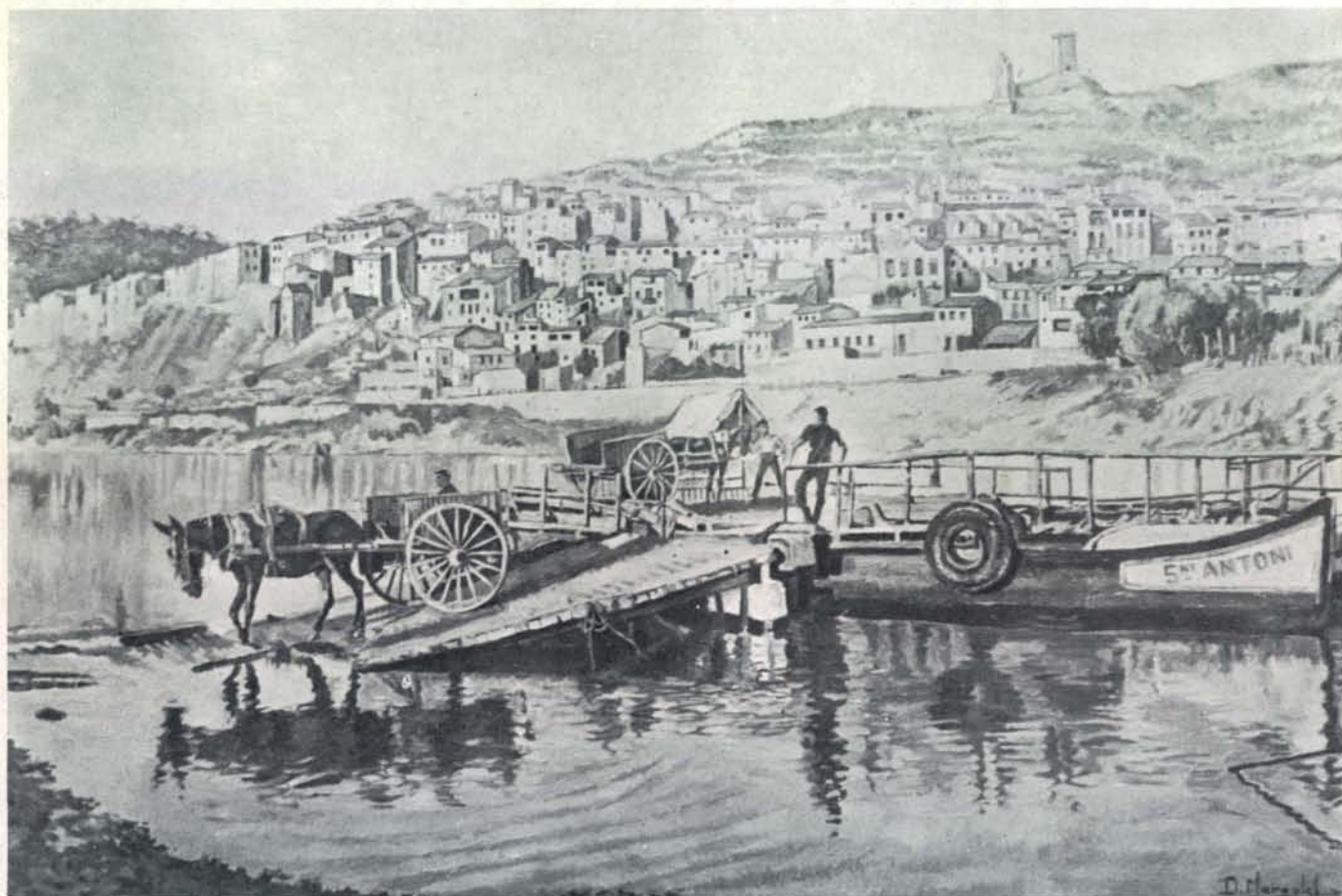
Com diria L. Terray, «ja sota altres cels, altres cims ens esperen».

La barca d'Ascó

per Carmel Biarnès

Fotografia d'una pintura a l'oli del pintor Margalef, d'Ascó.

Ascó té quatre coses que mai no podem oblidar: balcons florits, el castell, el campanar i la barca.

La barca és un matrimoni perfecte de dos llaguts que, cansats de veure món, riu amunt i riu avall, decidiren quedar-se definitivament al poble d'Ascó, i després d'imposar-se el jou d'una plataforma de fusta, es dediquen a la noble, laboriosa i humana tasca de passar gent i vehicles d'una vora de riu a l'altra.

Però per a parlar de la barca, d'aquest matrimoni de vellets atrotinats, encara que feiners, cal fer-ne primer un xic d'història.

Si fenicis i grecs, grans navegants, remuntaren les aigües del nostre Ebre per mercadejar amb els nadius, establerts en una i altra banda, com es pot demostrar pels poblats localitzats i per la ceràmica trobada d'aquell

temps, és obvi que els riberencs, els ilercavons, d'un costat i de l'altre de l'Ebre, es comuniquessin salvant l'obstacle de l'aigua.

Fou primerament una mena de rai, dit aquí «aumadia», que feia bon servei, el mateix que devia utilitzar Hanníbal quan creuà l'Ebre per aquí. No devia ser tan fàcilment, que Titus Livi no en fa ni menció, però especifica molt detalladament el pas del Roine, on va construir uns rais de pressa i corrents, còpia dels que hauria utilitzat a l'Ebre.

Els romans també se'n serviren, car fou una zona molt poblada per ells, segons monedes trobades a la Torre de l'Espanyol, així com al pont romà de Cabassers i al castell d'Ascó, que era un far-fortalesa romà.

Però foren els àrabs els qui donaren el més gran impuls a l'economia de

la nostra comarca, la Ribera d'Ebre, regant les hortes amb assuts i sínies que ho convertiren en un verger de gran producció, collites que amb l'ajuda dels llaguts escampaven riu amunt i riu avall.

La primitiva «aumadia» fou substituïda per la barca, de la qual ja trobem les referències següents:

L'any 1279, durant les lluites comarcals entre Templers i Montcades contra Entences, llegim a **Fulls d'història de Tivissa**:

«En el terme d'Ascó era costum de percebre un tribut que pagaven els transeünts que anaven a Móra. Berenguer d'Entença, pretextant que aquest tribut perjudicava les rendes de la barca de Móra, prohibí la percepció d'aquest tribut, ordre que obligà el comandador d'Ascó a haver d'acudir al rei.»

Era comanador d'Ascó fra Guillem de Puignaucler, a qui ajudaren Guillem de Montcada d'Ascó i el seu germà Pere de Montcada d'Aitona, pare de la reina Elisenda.

L'any 1333, en el document de sollicitud al bisbe de Tortosa, Berenguer, per demanar-li església i cementiri al lloc de la Torre de l'Espanyol i Vinebre, essent rector d'Ascó, mossèn Bonanat Groner, llegim:

... per aver de anar a la iglesia de Ascó per oír Misa, com també per rebre los Sacraments y perque moltes vegades no podien los habitants de dit lloch passar lo riu, per causa de les grans avingudes...

«moltes vegades morien sens rebre los Sacraments així per la distancia que y ha de dit lloch, á la vila de Ascó, com tambe perque moltes ocasions nos podia pasar lo riu ebro per les avingudes y altres vegades los que morien estaven dos o tres dies sens rebre eclesiastica sepultura...»

L'any 1611, a la carta de població de la vila d'Ascó, corregiment de Tortosa, del Principat de Catalunya, redactada a Saragossa en llatí, castellà i català, entre altres coses hi trobem:

60 Ytem tiene el Señor una barca en Vinebre y les da paso por ella con que haya de pagar cada casa de poblador un almut de ordio y en cada año como es costumbre».

^ Feta aquesta necessària introducció, ja podem parlar de la barca.

El sistema actual és dels més primitius i rudimentaris, però força enginyós, increïblement útil a les acaballes del segle XX, i resol el problema del transport intens entre les poblacions d'Ascó, Vinebre i la Torre de l'Espanyol.

No necessita ni motors, ni veles, ni remos; el corrent de l'aigua és la seva energia, aquest corrent arrossegaria la barca riu avall, si no estigués com està, subjecta a la gúmena (cable que creua l'Ebre) per la «gàrcia» amb politja. Amb l'ajuda d'un parell de timons, decantant-los a dreta o esquerra, es trasllada a dita direcció, car els timons són els que conserven la verticalitat del corrent, mentre la barca inclinada es mou, per la mateixa força del cor-

rent, vers la vora desitjada.

Quant al pes a passar, cal tenir present que cada llagut embarcava 30 tones. En cas de portar poca aigua el riu, i per tant poc corrent, llavors s'empeny la barca de dins estant amb l'ajuda d'unes barres primes i llargues d'«aube» amb la punta ferrada.

Contràriament, si l'Ebre ve gros, llavors s'interromp el pas del riu amb la barca a causa del perill, i es fa servir un llagut o una muleta que passarà solament persones. I si ve forta avinguda d'aigües, llavors queda totalment tallat el pas.

Com a conseqüència de les preses de Flix, Riba-roja i Mequinçà, l'Ebre ha perdut el seu coratge i gairebé per molt que ploqui, el servei de la barca d'Ascó, lent i entretingut, no deixa de prestar-se.

El servei del pas amb barca se subhasta públicament a la Casa de la Vila, i qui ofereix més diners dins de sobres tancats que allí mateix s'obren, es queda de barquer per un any. El d'aquest any arribà a donar, per la seva explotació, dues-centes mil pessetes.

Dit servei obligatori és de sol a sol i de franc per als veïns d'Ascó, sempre que no surtin del terme; car si van a mercadejar a Vinebre o a la Torre de l'Espanyol, llavors també abonen el servei.

El servei de nit el paga tothom, amb l'inconvenient que si estan a l'altra part de riu, es fan un tip de cridar el barquer fins que els senti algú d'Ascó i avisi el barquer.

L'intensíssim transport actual reclama la construcció d'un pont, que dintre poquíssims anys segurament ja tindrem, però la gràcia, la tradició i el tipisme d'aquesta barca estimada no podem oblidar-ho mai.

La barca ha estat font inesgotable d'inspiració per a mi i té un paper important com a distintiu del meu poble. Fins amb la forma de creuar l'Ebre veureu quin ideal els mena.

Móra ho fa amb un pont elegant, d'aristocràtiques arcades; Flix amb un pont ple de línies horitzontals, perpendiculars i paral·leles; Ascó amb una típica barca oberta com una rialla i cal-

mosa com un bon pagès, ple de seny, que sap el que fa.

També la barca és un motiu de decoració, temptació irresistible del fotògraf i reclam turístic atractiu. Particularment la trobo fins i tot una joguina amb la qual el poble s'entreté:

A la dreta de l'Ebre, tranquil·la
reposa una vila
que té el nom d'Ascó;
igualment com ve l'aigua, ve el dia:
si clara — alegria,
si bruta — tristor (1).
Temps enrera es banyava, nueta
gaudint la fresqueta
de l'aigua a l'estiu,
i ara estesa a la vora reposa,
si gosa, no gosa,
tornar-se'n al riu...
I dins l'aigua, com feta de canya,
la barca s'afanya,
joguina d'Ascó...

Ascó, quan perdi la barca, per més que guanyi en comoditats i facilitats de comunicacions, així com en prosperitat econòmica, perdrà amb ella aquest caire tan nostre que s'agermana amb el seu tarannà d'antigor, d'història i de noble vellúria.

(1) L'aigua de l'Ebre es beu a Ascó.

Slalom II Copa Barcelona

per Roger Tarragó i Balagué

Manuel Salvadores que, malgrat el seu bon estil, no va arribar a classificar-se. ▼

Quan fa un parell d'anys iniciàrem la gestació d'una prova d'esquí que unís el nom de la nostra ciutat, bresol d'on han sortit els prohoms de l'esquí al nostre país, amb la denominació tècnica d'una especialitat de l'esquí alpí, ho vàrem fer amb l'objectiu que un dia aquesta prova arribés a tenir un caire internacional. Sobre el paper es va preveure que fins a la cinquena edició no es demanaria a la FIS (Federació Internacional d'Esquí) que la prova organitzada pel Centre es pogués incloure a la «Copa d'Europa» d'esquí. Actualment, pocs dies després d'haver finit la segona edició de l'Slalom Copa Barcelona, es comencen a fer les gestions amb la FIS per tal que la propera edició sigui ja puntable per a l'esmentada Copa d'Europa, conjunt de proves a nivell europeu, on acostumen a assistir els segons equips nacionals dels països alpins, així com l'equip de promeses de la majoria de països europeus.

Era realment necessari fer aquest preàmbul a l'hora de fer un comentari de la segona edició de la Copa Barcelona, que se celebrà els dies 22 i 23 de gener a la Molina. Era necessari,

ja que, a part de l'interès competitiu de la prova en si, ha estat precisament la conseqüència que abans hem esmentat el fet més important de l'«Slalom II Copa Barcelona». Aquesta prova organitzada per la Secció d'Esquí del Centre ha estat, segons comentaris recollits a l'acabament, una de les competicions més ben organitzades de les que s'han realitzat en les nostres pistes d'esquí. El factor organització no cal dir que és la part fonamental de tota aquella activitat que pretengui que els directius d'entitats foranes, ja de por si malfiats en tot el que porta el qualificatiu d'espanyol, hi donin la importància suficient per a posar-la al costat de les que ells organitzen.

Fou a la Molina, l'estació d'esquí barcelonina, tant per l'apropament físic amb la nostra ciutat com per l'apropament sentimental de tantes i tantes proves que des de ja fa tant de temps s'hi organitzen, on es dugué a terme l'Slalom II Copa Barcelona. El dissabte dia 22 foren les noies les qui

prengueren part en la competició, i es reservà el matí del diumenge per a la prova masculina. La mentalitat amb què Jordi Rodríguez «Boto» i Ferran Piqué marcaren l'Slalom Especial, va originar un únic punt de coincidència en els diferents recorreguts de nois i de noies, pel que fa al desnivell i a la llargada dels recorreguts. En ambdós casos foren considerablement superiors als que normalment s'acostumen a plantar en les competicions que se celebren al nostre país. En canvi, respecte al recorregut entre els pals, el traçat canvià considerablement. Per una part cal considerar l'slalom femení com una prova molt ràpida, ja que seguint la tònica predominant a les principals competicions del mateix caire, la distribució de les portes feia pensar en un slalom gegant. Els nois es trobaren amb un traçat d'una dificultat tècnica extraordinària, cosa que unida al fet que la neu era molt ràpida, féu que el «handicap» de la prova deixés fora de competició, al final de la pri-

foto: Campanà

Adam Bisbe, guanyador de l'Slalom II Copa Barcelona.

foto: Campañà

mera mànega, més de la meitat dels corredors Sortits.

La prova femenina, puntuable per al Campionat de Catalunya d'Alpines, va ser dominada íntegrament per Núria Puig, corredora del C.A.N. A la primera mànega va baixar amb molta força, però controlant perfectament la velocitat al «tubo» del Roc Blanc, l'indret on la prova tenia la màxima dificultat. El segon lloc, en aquesta primera mànega, l'ocupà Maria Neville, de l'equip de promeses espanyol, mentre que M. Antònia Fontdevila, del C.E.C., ocupava la tercera plaça. A la segona mànega fou de nou Núria Puig qui va obtenir el millor temps, malgrat que baixés amb molta més tranquil·litat amb la intenció de conservar el millor temps obtingut anteriorment. La part més interessant fou la lluita establerta entre Maria Neville i M. Antònia Fontdevila per obtenir la segona plaça. Fou la corredora del C.E.C. qui va endur-se final-

ment el segon lloc a la classificació gràcies a la seva experiència a passar pels, molt més notable que la de Maria Neville, que quedà en tercera posició.

Adam Bisbe fou el qui va guanyar el trofeu que concedí l'Ajuntament de Barcelona al primer classificat de la prova masculina. Cal dir, però, que la classificació final no va quedar definida fins que el darrer corredor de la segona sèrie acabés la segona mànega. A la primera, amb 69 portes, obtingué el millor temps Carlos Trabado, del C.A.E., després que un gran nombre de participants, entre els quals cal destacar Antoni Campañà, Antoni Naudí, Joaquim Gari, Jaume Adserà, corredors tots ells de «primera sèrie», fossin desqualificats, ja sia per passar-se alguna porta o bé a causa de les múltiples caigudes produïdes per les banyeres que acompanyaven alguna porta. A continuació de Carlos Trabado es classificà Fernando Pins, tam-

bé del C.A.E., i ocupà la tercera plaça Adam Bisbe, del C.E.C. La diferència de temps entre els tres primers classificats no arribà a tres segons, i donada la llargada i la dificultat de la prova cal considerar-ho com una diferència mínima, per la qual cosa es preveia una segona mànega molt interessant.

Jordi Rodríguez, entrenador de l'equip català, fou qui marcà la segona mànega, tècnicament força més fàcil que la primera, encara que molt més ràpida. Fou en aquest punt on Adam Bisbe va saber treure al màxim de profit del seu descens, controlant perfectament la velocitat, però aprofitant al màxim les possibilitats de la pista. El segon millor temps el va obtenir en un principi Manuel Salvadors, però fou més tard desqualificat per passar-se una porta. Malgrat el temps fluix a la segona mànega, baixada en un excés de precaució, Carlos Torbado es classificà en segona posició, en comptar-se els temps obtinguts en ambdues mànegues, seguit per Pere Arpa, del P.E.C.

El mateix diumenge al vespre tingué lloc al Xalet del Centre a la Molina el repartiment de premis, que fou presidit per Agustí Bou, president del Centre, i per Amadeu Jori, president de la Secció d'Esquí i director de la prova.

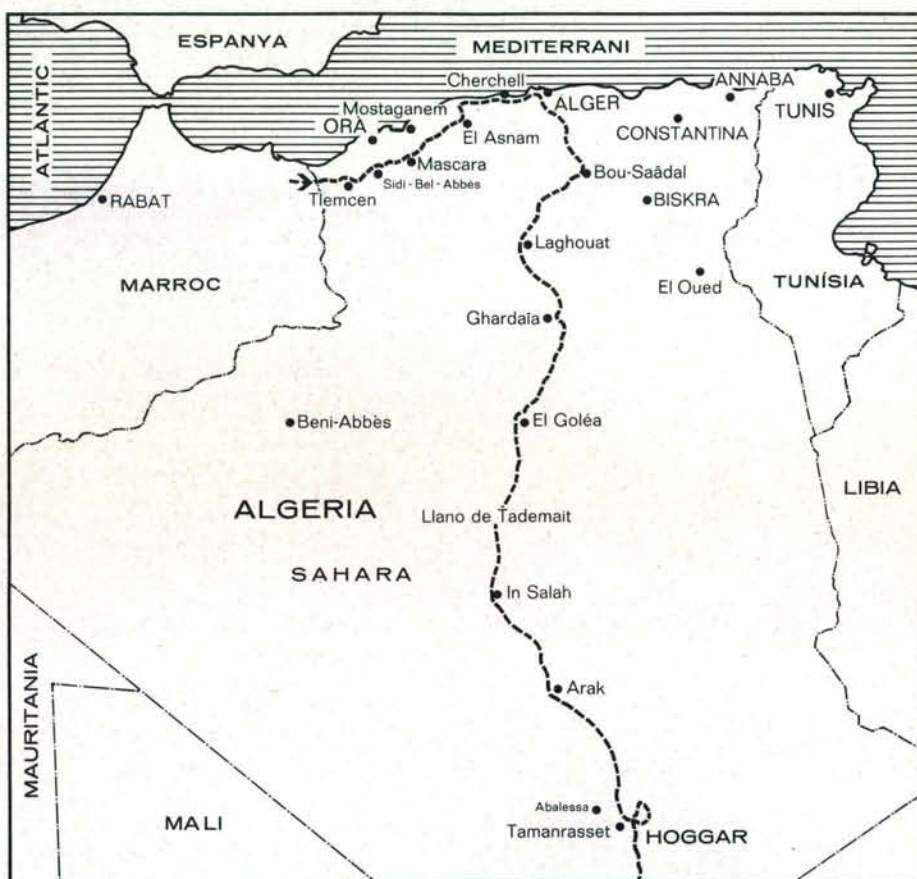

Expedició Espanyola al Continent Africà

per David M. Aloy

Al cap d'un any d'intensos preparatius, l'Expedició Espanyola al Continent africà, dirigida per Venanci López de Ceballos, va iniciar el seu llarg periple cap a la darrerria del mes de novembre passat. Integren l'expedició —a més del seu director— Agustí Sanàbria, Jaume Samper i Josep Gómez, tots ells membres del Centre Excursionista de Catalunya que, així com els organismes oficials, presta tot el seu suport moral a l'empresa. Entre els arduos preparatius que ha exigit l'expedició, no han estat els menys difícils els tràmits burocràtics, ja que hi ha molts països africans que no concedeixen visats d'entrada i d'altres no ho fan sinó amb les màximes reserves i per a un temps molt limitat. Es calcula que l'expedició durarà fins a mitjan 1972, car havent-se iniciat a l'Àfrica del Nord (Marroc, Algèria) i havent fet camí pel Sahara fins a la regió del Hoggar, continuarà cap a Àfrica Central i Àfrica del Sud, en diverses fases o períodes successius. Amb una furgoneta com a mitjà de transport, tindrà un caràcter marcadament alpinístic, ja que a més de les ascensions ja realitzades a hores d'ara a l'Atlas i al Hoggar, n'hi ha de previstes a la zona dels grans cims (Kenya, Tanzània, Uganda), i en particular al massís Ruwenzori. Molts dels sectors que s'ha previst de visitar no han estat, fins ara, gaire o gens freqüentats pel nostre alpinisme. L'última etapa de l'expedició la constituirà el recorregut per Àfrica del Sud, Angola, Moçambic, etc., i finalitzarà a la ciutat del Cap.

El pas pel Gran Atlas Marroquí es va dur ja a terme durant el mes de gener amb tots els cims plens de neu, amb un paisatge més apte per a l'esquí que per a l'escalada. Amb tot, hi han dut a terme algunes ascensions, entre les quals destaca la de la cresta oest de l'Angour (3.614 m), des de Tachedirt, on van arribar des de Marràqueix i Asni, després d'un recorregut turístic pel pre-Sahara (Ourzazate, vall del Dra i Zagora). Des d'Asni la furgoneta expedicionària va fer cap a Imelil, on tot el grup, amb l'ajuda de tres muls per al transport dels bagatges, van continuar a peu, van travessar el coll de Tamatert i van arribar fins a Tachedirt, on es van allotjar al refugi del CAF. D'allí estant, van atacar el pic d'Angour, per la seva cresta oest, coberta de neu i amb grans cornises, que va ésser vençut en escalada mixta de roca i neu, després d'un bivac a 3.400 metres. A la regió d'Oukaïmeden (3.360 m) es va dur a terme la travessia

amb esquís d'aquest cim, així com l'ascensió a un altre de 3.200 metres.

Al cap d'uns dies, l'expedició va entrar a Algèria per Tlemecen i Sidi-Bel-Abbes. D'Alger, la capital, on es van estar un parell de dies, van fer cap a l'oasi d'El Goléa, últim lloc important i punt de pas obligat a tota expedició que vagi al sud, a Tamanrasset, a més de mil quilòmetres de distància. Els contraforts del Gran Erg saharià arriben fins a la carretera mateix, el trànsit per la qual s'assegura per mitjà d'una màquina de treure sorra que junt amb els vols de reconeixement, representen la garantia que cal per a l'aventura de travessar el Sahara.

Per l'altiplà de Tademaït i l'oasi d'In Salah (que significa «Déu ho vol») van continuar la marxa. D'In Salah a Tamanrasset hi ha més de 700 quilòmetres, durant els quals no es troba cap poblat ni cap lloc d'aprovisionament, ni hi ha cap possibilitat de rebre ajuda. Després d'aquesta llarga travessia, durant la qual van trobar innombrables esquelets de cotxes

i d'animals, els expedicionaris van arribar a Tamanrasset, capital del Hoggar i dels homes blaus del desert.

Una de les zones més notables, des del punt de vista alpinístic, de la regió del Hoggar, és la d'Atakor, circumdada per una pista regular, que va ser recorreguda pels nostres expedicionaris, els quals hi van fer algunes ascensions. La cordada Sanàbria-Samper va atacar el cim del Tezouiag (2709 m), un dels més representatius del massís, el qual va aconseguir per una via d'escalada de poca dificultat. López de Ceballos va ascendir en solitari als cims del Tin Ahou (2560 m) i Oul (2780 m); i tot el grup van pujar al cim de l'Assekrem (2728 m) i al Tahat (2918 m, o 3003 segons alguns mapes), que és el cim més alt del sistema. Un cop realitzades aquestes ascensions, van tornar a Tamanrasset, a fi de continuar el viatge cap a l'estat del Níger i completar així la travessia del desert saharià.

D. A.

CRÓNICA DEL CENTRE

IN MEMORIAM Generós González

Dues generacions de socis del Centre han trobat, a l'entrada que precedeix el pati de les columnes romanes, l'esprimatxada figura, amable i vigilant, d'en Generós González. En algun moment ha representat l'Entitat, des del seu lloc d'avantguarda, en moments de trasbals i perill. Que de tot hi ha hagut a la nostra casa. Són molts anys i moltes vicissituds les que ha vist, ha sabut esquivar i han servit de motiu de comentari, per al recepcionista del Centre, que avui recordem, davant del fet irrenunciable de la seva mort.

Feia pocs anys que la jubilació l'havia apartat del seu lloc, i últimament el seu estat de salut precària havia fet necessari la internació en un hospital fins al seu darrer dia.

Volem que aquestes ratlles acompanyin la fotografia del que fou modest i important col·laborador, plenament inserit entre els que més freqüentàvem la casa. Coneixedor, de vista, de la totalitat de socis, distribuïdor a domicili de convocatòries, invitacions i programes, i auxiliar del tan recordat i respectat Pere Pach, que substituïa la presència de la Junta Directiva en les obertures i tancaments dels re-

fugis guardats, de les famoses sessions de projeccions de fotografies, del manteniment de l'ordre i vigilància dels Salons d'Esquí, en els Salons de Fotografies de Muntanya, en les celebracions majors i menors, on s'exterioritza la vida i el battec del Centre.

És un munt de petites coses, d'empreses menors, que formen el conjunt d'una gran obra, que com a tal apareix el Centre en la seva llarga vida, ja prop del centenari.

Hi ha socis que no passen més enllà del contacte personal amb la recepció de l'Entitat. Perquè van directament a la biblioteca, o a veure les exposicions, o a les conferències o a les projeccions. No és possible que tot l'aire peculiar del Centre es transmeti per conversa amb el recepcionista o conserge, però sí que efectivament ajuda o dificulta la convivència o els serveis a disposició dels socis. L'anterior finestreta ha estat substituïda per un taulell obert al públic.

Des d'aquest lloc d'entrada coneixia a tothom, perquè era un excellent fisonomista. Recollia informacions i reaccions, que en certs moments tingueren un gran valor. Estava totalment identificat amb el Centre.

En els serveis que són necessaris a qualsevol activitat social o comercial, la posició més modesta pot ésser un camp d'aplicació de la dignitat, lleialtat i rendiment, igual o superior, a la que correspon a posicions més responsables. El nostre reconeixement, com era en el seu temps la nostra simpatia, no és inferior, davant de la limitació del seu camp d'acció. Ens en recordem.

En pau descansi.

Homenatge a Hermengild Carreté, «Kildo»

El 11 de desembre passat, durant la tradicional festa del be, que cada any organitza el CADE, es va tributar un homenatge a Hermengild Carreté, «Kildo», amb motiu d'haver complert el seu 25è aniversari com a escalador. Cal remarcar l'assistència dels companys de l'A.E. Icària, que van veure els inicis del nostre escalador, i acabaren de completar la representativitat de l'acte. Tots plegats signarem un pergamí commemoratiu on figuraven els escuts de l'Icària i del CADE, i que fou lliurat a l'homenatjat. Així, d'una manera senzilla i informal, es va fer patent l'estimació que els escaladors, no sols del Centre, sinó d'arreu de Catalunya, senten per Hermengild Carreté, el

muntanyenc de vàlua i l'home que mai no té un «no» per a ningú, que, dies després d'haver realitzat una escalada de dificultat o una ascensió, assessora els companys més joves o es deica al més obscur i ingrat treball de club, a redactar articles o a recopilar ressenyes.

L'exemple que cada dia ens dona Hermengild Carreté ha desfet més d'un fals prejudici generacional. En aquest moment en què la part més activa del CADE està formada per joves de la darrera fornada, en «Kildo», a més d'un company apreciadíssim, és un dels capdavaners indiscutibles. Sense necessitat d'anar més lluny, i sense por d'equivocar-nos de gaire, cal dir que la viva representació de les aspiracions muntanyenques dels qui formem aquesta jove i darrera generació del CADE, se sintetitza en la personalitat de Kildo Carreté.

Gabriel Jaraba

La nova Comissió d'Educació Cívica

S'ha instituït aquesta comissió que té com a objectiu organitzar una campanya d'educació cívica conjuntament amb la defensa de la naturalesa, per inculcar a la massa excursionista, en totes les manifestacions en què es presenta (a peu, en automòbil, autocar i motocicleta), la necessitat de corregir els defectes, les incorreccions i els comportaments inadequats, que es van estenent d'un temps ençà i als quals cal posar remei.

En uns cartells vistosos col·locats a les dependències, es van exposant un recull de màximes i de consells, tal com molts ja hauran vist, pregant que siguin llegits, observats i practicats, en benefici de tots els excursionistes, i els quals també apareixen impresos a la circular.

XXXVIII Saló de Fotografies de Muntanya

Extractem, per als nostres lectors, unes breus notes sobre aquest tradicional certamen fotogràfic.

Hi pot participar tothom, amb fotografies sobre la muntanya en tots els seus aspectes. S'hi podran presentar, per autor, fins a cinc fotografies en blanc i negre, cinc en paper color, cinc diapositives en color i dues panoràmiques.

Els formats hauran d'ésser de 30 x 40 o superfície equivalent. Les fotografies en paper color d'un format màxim de 30 x 40. Les panoràmiques s'hauran de presentar muntades i el format hi és lliure. El format de les diapositives haurà

CENTRE EXCURSIONISTA de CATALUNYA

CLUB ALPI CATALA.

XXXVIII
Saló
Fotogràfic
de Muntanya

any 1972

organitzat per les
seccions de muntanya
i de fotografia

d'ésser de 18 x 24 a 60 x 60 mm, emmarcades.

Les obres es presentaran amb un lema, amb les fotografies retolades i marcades al dors. Es rebran al local social del Centre fins al proper dia 3 d'abril.

El jurat qualificador estarà format per personalitats de mèrit reconegut dins l'art fotogràfic, amb la col·laboració de representants del Centre.

El Saló es podrà visitar del dia 24 d'abril fins al dia 5 de maig. Les diapositives en color seran projectades el dia 28 d'abril a les 8 del vestre. Serà editada i distribuïda una guia del saló.

A la llista de premis figuren les nombroses distincions ofertes per les diverses seccions del Centre.

Les bases d'aquest important concurs de fotografia són facilitades al nostre local social i a les principals cases de fotografia i d'esports.

Projecció de diapositives de Noruega i el Cap Nord, per Lluís Puntis

Va oferir un gran interès la projecció de diapositives del nostre consoci Lluís Puntis, de les costes abruptes i encinglerades de Noruega i dels seus fiords impressionants, amb les quals vam tenir ocasió d'admirar els aspectes, tan inèdits per a nosaltres, del paisatge nòrdic, amb les seves aigües tranquil·les i els seus canvis constants de celatges. S'hi destaquen també les esglésies romàniques de

fusta, on ja no se celebra culte, però que han estat conservades curiosament per a ornament dels petits pobles de pescadors. També són de destacar les grans geleres, que arriben fins arran de mar, i la profusió de cims, també a tocar de mar, que sobrepassen els dos mil metres d'altitud, molts d'ells encara inèdits, i que ofereixen interessants vies d'ascensió per a l'excursionista.

En els seus comentaris a la projecció, en Lluís Puntis va explicar els seus contactes amb els habitants de Lapònia, que gaudeixen d'un règim especial sota el govern noruec, i reben educació a l'escola en la seva pròpia llengua, a part de l'ensenyament del noruec i de l'anglès, llengües en les quals s'expressen perfectament. Practiquen un actiu comerç amb els visitants, consistent en records de banyes de ren i d'altres objectes confeccionats per ells mateixos.

En Lluís Puntis va cloure la projecció i les seves explicacions, oferint la seva documentació i els coneixements de la seva experiència a tots els socis del Centre que desitgin fer un viatge a Noruega.

Conferències, projeccions i exposicions

En aquesta nova etapa del Butlletí, en disposar de més espai, s'hi reprendran els comentaris i les ressenyes de les activitats més notables celebrades al Centre, i de les personalitats que passen per la tribuna que constitueix la nostra sala d'actes, tant en l'aspecte cultural com esportiu. Així mateix, s'hi donarà constància de les més notables projeccions que molt sovint, a part del seu interès documental i artístic, constitueixen conferències de remarcable interès. També s'hi comentaran les diverses activitats que tenen com a marc la sala d'exposicions, tant les exposicions pròpiament dites —fotogràfiques o pictòriques— com els reportatges gràfics sobre expedicions i temes diversos.

Exposició i projecció de fotografies en color de l'Extrem Orient, per Jaume Roca i Bisbal

Una col·lecció de prop de cinquanta ampliacions en color en paper de gran format —n'hi havia diverses de 30 x 50— constitueix el material sobre l'Extrem Orient exhibit a la sala d'exposicions del Centre per Jaume Roca i Bisbal, que fou complementat amb una projecció de diapositives.

El temari consistia en aspectes humans del Japó i de Tailàndia, entre els quals destacaven la particular gamma de colorit dels temples budistes, reproduïts amb una fidelitat meravellosa. També eren d'admirar els paisatges tropicals de Tailàndia, de vegetació exuberant, amb habitatges damunt de l'aigua, per damunt dels quals s'alcen altes palmeres, així com les nombroses imatges de la Fira Internacional d'Osaka, que es prestava a la presa d'angles singulars i a la captació de colors bigarrats, propis de tota fira, més si es tracta d'una fira oriental. La projecció fou comentada amb encert i amenitat per Ramon Pujol.

Ens plau de destacar aquí l'extraordinària qualitat de les imatges exhibides, així com la personalitat dins el món de la fotografia, de Jaume Roca i Bisbal, que té obert laboratori professional i que ha estat guardonat en diversos concursos nacionals i estrangers.

Ruta Jujol al Camp de Tarragona

El dia 16 de gener va tenir lloc una excursió denominada Ruta Jujol, ja que es visitava un seguit d'obres del conegut arquitecte Josep M. Jujol i Gibert, habilitat artesa, que alhora que dirigia les seves obres, també les decorava amb un fort cromatisme, molt característic, i realitzava també la fabricació de certs materials i amb àcids gravava rajoles amb artístics dibuixos. Força conegut entre els arquitectes, restava desconegut per a moltes persones, i la Secció de Ciències i Arts, sempre amatent a oferir nous coneixements sobre temes d'art, contrades d'interès, etc., va portar a terme la visita amb l'assessorament del fill de l'arquitecte i soci de l'entitat, l'amic Jujol, que va ampliar notablement les explicacions mecanografiades lliurades a tots els assistents.

A Creixell de Mar es va poder veure el coronament del campanar que li dona una esveltesa i una originalitat notables, obra de gran interès, que avui amb l'arrebossat que ha sofert i la supressió del penell de grans dimensions ha quedat desvirtuada.

Als Pallaresos, la Casa Bofarull presenta una visió artística molt notable. Es veu una casa rústega i segurament abans sense interès, transformada i ampliada, convertida en una casa senyorial, de bona presència i gran vistositat. Tot hi té interès: l'entrada, l'escala, la galeria, la tor-

Església parroquial de Vistabella, a la comarca del Tarragonès, obra modernista de l'arquitecte Josep M. Jujol.

ratxa, els magatzems, els safareigs, els esgrafiats, els ferros, les pintures i la ceràmica. I també, al mateix poble, la casa Fortuny, que presenta un arranjament prou important per al visitant, encara que es veu inacabada. Quasi al davant d'aquesta casa, la casa Solé compta amb una bonica reixa al carrer que hom admira per la seva línia aïrosa i funcional.

A Vistabella, l'església és una obra de nova planta, realitzada amb materials senzills i en aïroses i atrevides estructures, recobertes de voltes, la qual cosa demostra que una construcció pot ésser econòmica i bonica. Unes pintures molt interessants decoren l'interior, encara que el desafortunat foc de l'any 1936 els va treure vivesa cromàtica.

A Vallmoll, l'ermita de Nostra Dona del Roser presenta un bellíssim aspecte gràcies a les millors que hi va realitzar l'arquitecte Jujol l'any 1926-28, com ara decoració amb un treball molt personal de la façana, de l'interior i del paviment, en què va gravar a l'àcid unes delicioses alegories sobre llosetes de marbre que intercalà en ciment, amb el resultat d'un ric i extraordinari embelliment, seriós i senzill.

I finalment a Montferri es va poder admirar l'obra inacabada de més envergadura, el santuari a la Verge de Montserrat (1926-28). Construcció interessant a base d'arcs parabòlics i atrevits pilars, en què

les parets no sostenen l'edifici, sinó que sols el delimiten. Tot ell fet de panots de ciment amb gelsia a les obertures, del mateix material. L'edifici avança com la proa d'una embarcació en les terres de vinya, sobre esveltes arcades que sostenen el que hauria estat cambril, sota el qual hi havia d'haver la sagristia.

Tot un recorregut, parcial si voleu, de l'obra del gran arquitecte, creador de formes noves, com el va anomenar una revista de l'època, però prou eloqüent per a tenir una sòlida impressió de la seva vàlua creadora i artística.

Com que creiem que aquesta ruta pot interessar molts socis que no varen tenir l'oportunitat de venir, la secció de Ciències i Arts posa a disposició de tots els que ho demanin detalls de la ruta, conjuntament amb una petita biografia del senyor Josep M. Jujol.

Exposició pictòrica

A la sala d'exposicions de la nostra entitat, i durant 25 dies, es va poder admirar l'obra pictòrica del jove Josep Llorba i Aragonès, novell encara, de gran sensibilitat expressiva, molt obert a una gran varietat temàtica i cromàtica, de formes inconcretes, fàcilment assimilables. Aquest valor de la nova escola, que pinta amb una gran sinceritat, exposà 39 obres, treballs efectuats durant l'any passat, després d'obtenir el segon premi en un concurs convocat per una anomenada empresa barcelonina. Podríem dir que Josep Llorba va descobrir aquest món de la pintura el dia que al seu poble va veure pintar pedres a l'artista coneguda d'aquesta casa, la senyora Mari-Paz García-Borrón, que, ja fa dotze anys, va exposar-nos una bonica col·lecció de pedres decorades.

L'artista Llorba, de temperament vigorós i de grapa compositiva, va assimilar tot seguit les primeres lliçons i es va llançar a la creació, amb el llenguatge dels pinzells i dels colors, car ell, malauradament, va néixer sense els sentits de la veu i de l'oïda. D'aquí ve que la seva pintura sigui tan sincera, i tan expressiva dels seus sentiments i de la seva ment lluminosa, abeurada al recer de la seva família, i dels professors que han vist en ell un plançó que no tardarà a donar els millors fruits.

El Centre Excursionista de Catalunya, una vegada més, ha obert els braços a tot allò que té una sentor artística i cultural. Es va encarregar de la presentació de l'artista el nostre consoci Modest Montlleó.

Secció de Geografia i Ciències

Del 3 al 14 de desembre, organitzada pel Grup d'Estudis Mineralògics, es va realitzar una exposició de minerals de Catalunya. Hi foren exhibits més de 150 exemplars, que constituïen més de 90 espècies, recollits per membres del Grup. S'hi efectuaren demostracions de ràdio-activitat amb comptadors Geiger. També hi havia una vitrina amb llum ultravioleta per a l'exhibició de minerals fluorescents. Com a complement de les peces exposades, hi havia també mapes geològics, maquetes i fotografies de destacats conreadors d'aquesta branca de les ciències naturals i, a més, va tenir lloc una conferència illustrada amb diapositives, per Joaquim Gràcia, professor adjunt a la càtedra de mineralogia de la Universitat de Barcelona.

Conferència sobre l'expedició Groenlàndia 71

El dia 25 d'octubre, a la sala d'actes del Centre, el senyor Venanci López de Ceballos, cap de l'Expedició Groenlàndia 71, ens va presentar una col·lecció de diapositives molt interessant.

Després d'uns mots de presentació del senyor Enric Nosàs, el senyor Ceballos va fer una breu sinopsi de l'excursionisme fins a l'actual període d'expedicions, en què va glossar especialment la qüestió dels mitjans de transport. Tot seguit va començar la projecció de diapositives que es va iniciar amb algunes de les aconseguïdes per les expedicions anteriors, la del grup Atlas, del Centre (Biosca, Franco, Olvera) i la de la Federació Valenciana, ambdues de l'any 1970. A continuació es van exhibir —sempre en projecció de tres fotografies simultànies— les magnífiques vistes de l'expedició de 1971, sobre característiques generals, mitjans de vida, aspectes fisiogràfics, com ara fiords i les gegantines geleres de Groenlàndia, així com les de les ascensions a diversos cims. Després d'una pausa, es van projectar les diapositives aconseguïdes en els recorreguts duts a terme a Islàndia. Tant la projecció com els encertats comentaris del senyor López de Ceballos, van merèixer una excel·lent acollida per part del públic assistent.

Operació Groenlàndia i Islàndia 71

Organitzada pel Club Alpí Català, durant l'estiu passat es va dur a terme l'Operació Groenlàndia 71, a la regió

foto: Arxiu Jujol

L'esvelta agulla de l'Innominat 690, captada pels membres de l'expedició Groenlàndia-Islàndia 71.

d'Angmagssalik, que fou com un complement de l'expedició que hi va realitzar en 1971 el grup Atlas format per Josep M. Biosca, Salvador Franco i Francesc Olvera. Hi participaven, a més del seu director, Venanci López de Ceballos, la seva muller Andrea Puigdomènech, Marco Antonio Cruz, Manuel Estany, Ramon Font i Gabriel Roselló.

L'expedició va sortir de Barcelona el dia 2 d'agost, i va fer cap a Kulusuk, d'on es va traslladar a Kungmiut, lloc en què es va instal·lar el campament-base al costat del fiord de Tasissârssik, a fi d'explorar les geleres circumdants i de vèncer el cim Atlas (11.150 m), assolit ja per l'expedició de 1970. Al cap d'uns dies l'expedició va canviar d'emplaçament i va instal·lar un nou campament-base al sud-oest de l'illa de Qianarteq, enmig dels fiords Sermiligâg i Ikatela, que foren explorats detingudament, així com les geleres de les zones nord i sud de l'illa, amb un elevat volcà en aquest darrer sector. Es va realitzar també l'ascensió a tres cims més d'illa, dos dels quals en primera ascensió absoluta. Després d'aquestes activitats, els expedicionaris van tornar a Angmagssalik —sempre a bord d'una embarcació esquimal—, on va finalitzar el seu periple per Groenlàndia.

El dia 29 d'agost l'expedició arribava a Reykjavik, i iniciava les seves activitats

per Islàndia, amb exploracions i una ascensió al volcà Snaefells (1445 m), popularitzat per Jules Verne amb la seva famosa novella *Viatge al centre de Terra*. També es va dur a terme un recorregut per l'extrem occidental i sud de l'illa (Geyssir, Gulfoss, Selfos, Vick) fins a les vores del Vatnajökull, la gelera més gran d'Europa, i, de lluny estant, van poder observar el volcà Hecla en plena erupció.

A mitjan setembre els expedicionaris van tornar a Barcelona, havent finalitzat l'operació que va ser denominada, aleshores, Groenlàndia i Islàndia 71.

David M. Aloy

Muntanya i cinema

El nostre nou president, el senyor Agustí Bou, ens recorda, en la seva salutació, que les seccions són autònomes a fi de poder-ne aprofitar millor totes les iniciatives, però que és un de sol l'esperit que les anima.

A l'assemblea de la Secció de Cinema Amateur nasqué una vocalia, la de patrimoni, i se'm nomenà per organitzar-la. Entre els béns que posseïm, hi ha la Biblioteca Fílmica, i m'ha semblat bo de posar a l'abast de tots els socis del CEC la lectura i el préstec dels llibres que la integren, mitjançant l'oferiment a la nostra espaiosa i ben organitzada Biblioteca del

CEC d'aquelles obres que tinguin un interès general. (Aquelles altres que sols interessin els practicants poden restar a la Secció, on les trobaran els socis que filmin, ja que és lògic que pertanyin a la Secció, i si encara hi ha algun distret que no s'hi ha inscrit, tal volta ara s'adonarà que esperem perquè ens ofereixi la seva companyia, la seva amistat... i la seva quota.)

Us anirem donant coneixement, per agrupaments temàtics, de les obres ofertes, i avui estrenem la relació amb les següents:

A. — El cinema, la muntanya i la natura (I)

Lephrohon, Pierre. *Le Cinema et la Montagne*, amb 50 fotos dels principals films d'alpinisme.

Ichac, Marcel. *L'assaut des Aiguilles du Diable*, amb 60 fotos del film i 10 croquis.

Liotard, Samivel, Thévenot. *Cinéma d'Exploration i Cinéma au long cours*. Per als qui s'interessin per les terres llunyanes.

Gos, Charles. *On tourne au Cervin*. Literatura muntanyenca i una polèmica amb els guies sobre el film *La Croix du Cervin*.

Humbourg, P. i pròleg de Paul Morand. Novella a la jungla siamesa amb fotos del film *Chang*.

Pike, Oliver G. *Nature and my camera* (en anglès). Història i lliçons de 80 films sobre la naturalesa.

I us recomanem que no us perdeu el gaudi de la col·lecció completa que ens continua oferint el soci Germà Ramon, de la Revista «Bolex-Reporter», a la qual possiblement esteu subscrits (dos exemplars l'any), i que per la seva varietat crec que ha d'agradar als socis de totes les seccions. Cerqueu l'article de Kurt Pfändler detallant la filmació d'un salt de 41 metres que fa una càmera lligada als esquís en el trampolí olímpic d'Innsbruck. I el d'Erich Felbermayr amb la càmera al cap, ferma dalt d'un casc especial, filmant volades amb esquí i salts amb paracaigudes a l'alta muntanya.

Delmiro de Caralt

Resultats de les últimes proves d'esquí Cursa social infantil

Slalom gegant
La Molina
19-12-71
C.E.C.

Classificació general:

1, Rosa Gallach, 29"8'1/10; 2, Xavier Vallcorba, 31"2/10; 3, Sílvia Fontdevila, 35"1/10; 4, Joan Foix, 37"5/10; 5, Cristina Foix, 37"8/10; 6, Pau Grifol, 38"; 7, Marc Grifol, 38"; 8, Claudi Garcés, 38"8/10; 9, Lluís Bou, 39"8/10; 10, Anna Foix, 45"4/10; 11, Joan Ricart, 47"3/10; 12, Montserrat Camprubí, 47"3/10; 13, Àlex Merino, 48"2/10; 14, Joaquim Foix, 55"; 15, Jordi Sala, 55"4/10; 16, Juli Vergé, 55"5/10; 17, Josep M. Sala, 56"8/10; 18, Joan Casamitjana, 58"9/10; 19, In Perelló, 1'3"2/10; 20, Núria Curell, 1'5"9/10; 21, Lurdes Ballbé, 1'12"2/10; 22, Artur Sala, 1'18"6/10; 23, Sara Fontdevila, 1'25"8/10; 24, Pau Olivella, 1'26"3/10; 25, Jordi Bienvenido, 2'11"4/10; 26, Daniel Merino, 2'55"5/10; 27, Jaume Vergé, 5'0"5/10.

Classificació per edats. 12-13 anys:

1, Rosa Gallach; 2, Xavier Vallcorba; 3, Sílvia Fontdevila; 4, Joan Foix; 5, Pau Grifol; 6, Marc Grifol; 7, Anna Foix; 8, Joan Ricart; 9, Montserrat Camprubí; 10, Jordi Sala; 11, Juli Vergé; 12, Josep M. Sala; 13, Joan Casamitjana; 14, In Perelló, Núria Curell; 16, Lurdes Ballbé; 17, Pau Olivella.

10-11 anys:

1, Cristina Foix; 2, Claudi Garcés; 3, Lluís Bou; 4, Joaquim Foix; 5, Artur Sala; 6, Sara Fontdevila.

Fins a 9 anys:

1, Alex Merino; 2, Jordi Bienvenido; 3, Daniel Merino; 4, Jaume Vergé.

Gran Premi de Reis

Slalom gegant
La Vaqueira
6-1-72
(Masculí)
C.E.V.A.

1, Antoni Campañà, C.E.C., 2 16 1; 2, Adam Bisbe Lluch, C.E.C., 2 18 0; 3, Pedro Arpa, P.E.C., 2 21 4; 4, Fernando Pina, C.A.E., 2 22 5; 5, Jorge Hernández Peñalar, 2 24 5; 6, Carlos Trabado, C.A.E., 2 25 6; 7, Jesús Serra, P.E.C., 2 27 4; 8, Carlos Pina, C.A.E., 2 22 8; 9, Jaume Recarte, C.A.E., 2 29 0; 10, Josep A. Andía, C.E.V.A., 2 20 4; 11, Carles Casals, C.A.T.,

foto: Campañà

2 35 3; 12, Josep M. Buló, C.E.C., 2 37 8; 17, Lluch Bisbe, C.E.C., 2 42 8. Fins a 35 classificats.

(Femení):

1, Núria Puig, C.A.N., 1 17 37; 2, Montserrat Bofill, P.E.C., 1 18 28; 3, M. Jesús Aunós, C.E.V.A., 1 18 76; 4, Montserrat Carbonell Peñalar, 1 26 74; 5, M. Carme Cuñat, Siete picos, 1 27 57; 6, Helena Gallach, C.E.C., 1 34 68; 7, M. Lluïsa Ferrnán Rodríguez Peñalar, 1 36 28; 8, Anna Fernández, C.A.E., 1 36 88; 9, Rosa Cuñat, Siete picos, 1 37 12; 10, Rosa M. Cervoto, C.E.C., 1 38 49; 19, Carolina Rodés, C.E.C., 2 42 13.

V Copa Iera, Neu

Slalom gegant
Andorra (Pas de la Casa)
23-12-71
(Esquí Club d'Andorra)

1, Antoni Crespo, E.C.E., 2 13 05; 2, Jaume Adserà, C.E.C., 2 14 08; 3, Alain Piquemal, 11BCA, 2 16 00; 4, Josep M. Beascoa, S.M.D., 2 17 04; 5, J. Jacques Blum, F.T.R., 2 19 08; 13, Òscar Lèria, C.E.C., 2 30 05; 14, Manuel Terra, C.E.C., 2 31 07; 20, Eduard Fontdevila, C.E.C., 2 42 06. Fins a 57 classificats.

Volta Nòrdica a Catalunya (Fons)

15 quilòmetres. Senior
La Molina
19-12-71
B.E.I.

1, Joan Nogués, C.E.C., 1 h. 18'5"; 2,

Lluís Durall, C.E.C., 1 h. 25'53"; 3, Josep L. Lozano, C.E.M., 1 h. 39'08"2; 4, Joan Ribas, U.E.C., 1 h. 13'17"8; 5, Joan Cervelló, U.E.C., 1 h. 44'02"5; 6, Pere Garcia, U.E.S., 1 h. 58'03"5; 7, Manuel Andreu, U.E.C., 1 h. 59'25"3.

5 quilòmetres. Juniors:

1, Enric Guilló, C.E.C., 37'37"; 2, Pere Matamala, C.E.C., 43'45"6; 3, Francesc Domingo Masjuan, A.E.I., 50'49"; 4, Enric Palacios, C.E.C., 55'58". Fins a 7 clas.

Dames:

1, M. Antònia Griñó, U.E.S., 49'59"6; 2, M. Carme Vila, A.E.I., 50'51"; 3, Montserrat Díaz, A.E.I., 53'59. Fins a 9 classificades.

III Premi Turisme Francès

Slalom. Llessuí
19-12-71
F.E.C.

1, Antoni Campañà Capella, C.E.C., 82"24; 2, Manuel Rubio, C.E.V.A., 82"67; 3, Pere Arpa, P.E.C., 92"83; 4, Joan Parés, C.E.C., 95"78; 5, Josep M. Serra, C.E.V.A., 101"93; 9, Òscar Lèria, C.E.C., 119"17. Fins a 10 classificats.

Slalom II Copa Barcelona

La Molina
C.E.C.
22 i 23 gener 72
Slalom (Homes):

1, Adam Bisbe Lluch, 141'; 2, Carlos Trabado, C.A.E., 144'76; Pere Arpa, P.E.C., 154'89; Carles Pina, C.A.E., 155'59; 5, Pere

Gil, C.V.M., 160'82; 6, Carles Adserà, P.E.C., 163'00; 7, Jordi Hernández, Peñalara, 163'33; 8, Josep Oriol Pujol, C.E.C., 164'07; 9, Antoni Crespo, E.C.And., 166'43; 10, Josep M. Buló, C.E.C., 167'67; 11, Carles Neville, S.S.N., 169'63; 12, Joan Parés, C.E.C., 172'00; 13, Ferran Moller, C.E.C., 176'20. Fins a 18 classificats.

Slalom (Dames):

1, Núria Puig Barata, C.A.N., 118'58; 2, M. Antònia Fontdevila, C.E.C., 130'83; 3, M. Neville, S.S.N., 131'37; 4, Helena Gallach, C.E.C., 135'16; 5, Maite Luengo, C.E.S.M., 152'38; 6, Pilar Pont, C.E.C., 156'19; 7, Michele Masferné, Font Romeu, 163'70; 8, Ana M. Hernández, Peñalara, 164'44; Judith Solé, E.C. And., 167'77; 10, Rosa M. Cerveto, C.E.C., 174'87; 14, Montserrat Brió, C.E.C., 210'81; 16, Anna Veiga, C.E.C., 243'55; 19, Anna M. Fàbregas, C.E.C., 319'78. Fins a 19 classificades.

Cursa social de Fons

C.E.C.

Sant Joan de l'Erm

2 gener 72

10 quilòmetres

1, Fèlix Funollet, 55'34"16; 2, Enric Guílló, 55'41"46; 3, Lluís Durall, 59'30"39; 4, Xavier Fruitós, 64'14"29; 5, Carles Udina, 65'00"16; 6, Pere Matamales, 65'02"09; 7, Andreu Rafa, 70'55"83; 8, Isidre Busqué, 72'55"79; 9, David Pérez, 76'29"01; 10, Antoni Torcal, 93'41"74.

5 quilòmetres

1, Helena Martínez, 37'27"19; 2, Raimon Fruitós, 37'43"89; 3, Enric Valero, 38'10"64; 4, Cèlia Martínez, 38'18"65; 5, Joan Brujulat, 38'25"17; 6, Regina Fruitós, 42'20"57; 7, Àngel Brujulat, 45'18"45; 8, Elisenda Fruitós, 45'32"23; 9, Marta Colom, 46'47"70; 10, Pere Matamales, 48'59"75; 11, Carme Miralles, 51'18"19; 12, Mercè Miralles, 53'29"81; 13, Rosalia Gorné, 59'01"15; 14, Antoni Mestre, 93'20"38".

1 quilòmetre

1, Daniel Rodríguez, 13'21"39; 2, Antoni Mestre, 14'16"31.

Campionats de Catalunya de fons

Sant Joan de l'Erm

F.C.E.

3-1-72

1, Antoni Díaz, C.E.C., 147'40; 2, Joan Arnau, A.E.I., 149'40; 3, Fèlix Funollet, C.E.C., 150'59; 4, Lluís Durall, C.E.C., 156'42; 5, Jordi Pons, C.E.C., 164'25; 10, Joan Nogués, C.E.C., 167'51. Fins a 23

classificats.

Relleus 3 x 10.

1, Fèlix Funollet/Enric Guílló/Carles Udina, C.E.C., 109'12; 2, Lluís Durall/Joa Nogués/Antoni Díaz, C.E.C., 117'49; 3, Jordi Gifra/Jordi Pons/Joa Navarra, C.E.C., 125'5; 4, Lluís Díaz/Joa Arnau/Hans Cots, A.E.I., 127'1; 5, Pere Matamales/Xavier Fruitós/Antoni Torcal, C.E.C., 132'2. Fins a 12 equips classificats.

15 quilòmetres, seniors

16-1-72

1, Enric Guílló, C.E.C., 69'03"2; 2, Carles Udina, C.E.C., 71'56"4; 3, Fèlix Funollet, C.E.C., 74'15"6; 4, Antoni Díaz, C.E.C., 75'42"4; 5, Joan Arnau, A.E.I., 76'18"2; 6, Joan Navarra, C.E.C., 80'27"4; 7, Joan Antoni Lòpez, P.A., 80'37"2; Jordi Pons, C.E.C., 80'39"8; 9, Joan Nogués, C.E.C., 85'55"8; 10, Jacint Verdager, C.E.T., 86'57"00; 12, Lluís Durall Mallol, C.E.C., 89'29"8; 13, Andreu Rafa, C.E.C., 92'06"4; 15, Josep M. Cutiller, C.E.C., 95'46"4. Fins a 22 classificats.

10 quilòmetres, juniors

16-1-72

1, Narcís Serrat, C.E.T., 56'58"00; 2, Lluís Díaz, A.E.I., 59'35"2; 3, Miquel Comas, U.E.S., 60'21"4; 4, Miquel Prat, C.E.T., 60'45"8; 5, Jesús López, P.A., 61'00"4; 6, Josep M. Casal, P.A., 62'22"8; 7, Xavier Fruitós, C.E.C., 63'29"00; 8, Pere Matamales, C.E.C., 65'36"6; 9, Eduard Carbonell (Font), 65'42"2; 10, Josep A. Pozo (Boí), 66'42"00; 16, Isidre Busquets, C.E.C., 78'15"4; 17, Ricard Ballester, C.E.C., 78'59"2. Fins a 19 classificats.

Principals activitats dels membres del CADE realitzades l'any 1971

Rallies i travessies d'esquí i d'alta muntanya.

14 de febrer. — Travessia amb esquís Núria-Setcases, organitzada per la Unió Excursionista de Catalunya, per F. X. Gregori, E. Cobo i J. Roca, els quals obtingueren medalla de classificació.

7 de març. — Travessia amb esquís Núria-la Molina, organitzada pel Club Muntanyenc Barcelonès, per R. Galí, el qual es classificà en tercer lloc.

14 de març. — Travessia amb esquís Puig d'Alp-Puigllançada, organitzada pel Centre Excursionista de Catalunya i a càrrec del CADE, per R. Galí i Torcal, els quals es classificaren en quart lloc.

25 d'abril. — Travessia amb esquís Núria-Noufons-Noucreus-Núria, per F. X. Gregori i J. Roca, els quals obtingueren el tercer lloc de la classificació.

30 d'abril. — Participació al Rallye CAI-CAF d'esquí i alpinisme a Val Formazza, Alps italians, per F. X. Gregori i J. Roca, els quals hi aconseguiren medalla de plata.

23 de maig. — Rallye Internacional d'esquí dels Pirineus al massís de la Maladeta, organitzat per la Secció de Muntanya del Centre Excursionista de Catalunya, per F. X. Gregori i J. Roca, que hi obtingueren medalla de plata.

13 de jun. — Rallye de muntanya del CAF, secció dels Pirineus Orientals, de Perpinyà, a Cambres d'Ase, per F. X. Gre-

foto: Liaudó

Crater del Kibo, al cim del Kilidmanjaro, punt culminant del continent africà, on ascendí Emili Civi com a membre de l'expedició Kènia 71.

gori i J. Roca, els quals s'hi classificaren en segon lloc.

29 juny. — Rallye d'Alta Muntanya, organitzat pel Centre Excursionista de Catalunya, al massís de Sabuerdo, per J. Créixams i J. Casanova, els quals hi aconseguiren medalla d'or.

Ascensions. — Regió de Montserrat.

Gener. — Paret dels Diables, via directíssima. 2.ª ascensió, per F. Alava i J. E. Paül.

Agost. — Paret de Sant Jeroni, via Anglada-Cerdà, per B. Cobo.

Agost. — La Mòmia, via GEDE (Santacana), 8.ª ascensió, per B. Cobo i F. Alava.

Octubre. — Puntal de l'Aubarda Castellana, via Mas-Guasch, per J. Badia i J. E. Paül.

Pedraforca i Cadí.

Juny. — El Calderar (Pedraforca), via Anglada-Robbins, per J. Casanova i B. Cobo.

El Calderer, via gran dièdre, per J. Paül.

Cabirols (Pedraforca), via Anglada-Genís, per J. Casanovas.

Juliol. — El Calderer (Pedraforca), via directíssima Anglada-Guillamon, per F. Alava, B. Cobo i J. E. Paül.

Pollegó inferior del Pedraforca, via Anglada-Auqué, per J. Roca i F. X. Gregori.

Pollegó inferior del Pedraforca, via Pany-Haus (paret sud), per J. Badia i E. Ruiz.

Setembre. — El Calderer (Pedraforca), via Sánchez-Galí, per J. Badia, J. Casanovas, J. Lalueza i M. Sol.

Ordiguer (serra del Cadí), via Anglada-Cerdà, per J. Badia i J. Lalueza (7.ª ascensió).

Altres massissos.

Maig. — Roques de Benet (Ports de Tortosa o Beseit, a la comarca de la Terra Alta). El Puro, 3.ª ascensió, per J. M. Ibáñez i J. E. Paül.

Juny. — Roques de Benet, 1.ª absoluta directa, via Esther, per F. Alava, J. M. Ibáñez i Josep E. Paül. (Vegeu, en aquest mateix número de MUNTANYA, una àmplia informació sobre aquestes ascensions a les Roques de Benet.)

Setembre. — Tozal del Mallo (massís del Mont Perdut o Tres Sorores, al Pirineu aragonès), via Ravier, J. Casanovas i M. Sol.

Desembre. — Pas dels Terradets (Pallars Jussà), 1.ª ascensió absoluta a la Roca Regina, per R. Galí.

Alps.

Abril. — Mont Blanc. Ascensió amb esquís, per R. Galí.

Juliol. — Matterhorn (Alps del Valais).

foto. Benavente

Ascensió per la paret nord-est, per E. Gil (3.ª ascensió Nacional).

Kingspitze, per la paret nord-est, per E. Gil (1.ª ascensió nacional).

Agost. — Campament alpí del CADE a la vall Bregaglia.

Aresta nord del Piz Badile, per J. Casanovas, J. M. Ibáñez, F. X. Gregori, J. E. Paül i J. Roca.

Torre Innominata, per J. E. Paül, J. Créixams i J. Casanovas (1.ª ascensió nacional).

Coll de Bondo, per la Gelera de Bondasca, per F. X. Gregori i J. Altadill.

Punta Pioda d'Sciora, per la Piodakante, per J. Casanovas i J. E. Paül (1.ª ascensió nacional).

Piz Palü, per l'esperó Kuvner, per J. Altadill i J. Casanovas.

Àfrica.

Agost. — Activitats realitzades per E. Civi, com a membre de l'expedició Kènia 71.

Ascensió al Kilidmanjaro, per la via Umbere.

Ascensió a la Punta Lenana.

Ascensió al Mont Kènia, nova ruta al pic Batian.

Altres activitats organitzades pel CADE durant l'any 1971.

Març. — Travessia amb esquís Puig d'Alp-Puigllançada.

Maig-juny. — Curset d'escalada, amb quatre conferències teòriques i tres sor-

tides pràctiques a Montserrat, Núria i Pedraforca.

Maig. — Sortida d'esquí de Muntanya al ref. Josep M. Blanch.

Juny. — Conferència de Jordi Pons: «Entorn a l'escalada».

Agost. — Campament Alpí a la Vall Bregaglia (Grisons-Suïssa).

Novembre. — Castanyada del CADE a can Miquel de Puiggraciós.

Desembre. — Festa del be a can Miquel de Puiggraciós.

Projecció a la sala d'Actes de les diapositives obtingudes pels membres del CADE en les seves vacances d'estiu.

Festa de l'Arbre.

L'ascensió col·lectiva al Cavall Bernat no es va realitzar.

Segona ascensió a la Roca de l'Ordiguer

Durant els dies 30 d'octubre i 1 de novembre de 1970, la cordada formada per Jesús Reniu i Joan Ribas (A.C.E. Mataró) efectuà la 2.ª ascensió a la Roca de l'Ordiguer (Serra del Cadí) per la via Sánchez-Galí. - Bivac i unes 10 hores d'escalada efectiva.

La primera ascensió a aquest itinerari fou realitzada el 6-9-70 per la cordada Ramon Galí (CADE) i Josep Sánchez (S.A.M.E.) Es tracta d'una escalada (E.D.) de 350 m.

Més homenatges al mestre Pau Vila

El passat dia 10 de desembre, organitzat per la Societat Catalana de Geografia, filial de l'Institut d'Estudis Catalans, es va celebrar al palau Dalmases, seu de la societat Omnium Cultural, un acte d'homenatge al que fou president del Centre, el savi geògraf Pau Vila i Dinarés, el qual fou honorat amb una sessió de treball en què parlà el professor de geografia Enric Lluch, un dels millors coneixedors de la seva obra i de la seva destacada personalitat.

Sota el títol de «El pensament geogràfic de Pau Vila», el conferenciant va exposar tota la dilatada trajectòria del mestre com a geògraf, de la qual remarcà els aspectes més interessants. Posà, primer, en relleu, la seva etapa catalana, amb el seu concepte de geografia incisiva o aplicada al país. Després, tractà de les seves activitats a Amèrica del Sud, on ha format escola, amb les seves geografies de Colòmbia i de Veneçuela, aquesta darrera la més important, en fase de publicació, en tres volums, a càrrec de la Universitat de Caracas. En conjunt, la dissertació fou una lúcida anàlisi de l'obra i del pensament de Pau Vila, il·lustrada amb la lectura d'alguns fragments de les seves obres.

Com a cloenda de l'acte, el president de l'entitat organitzadora, el nostre conso-ci Josep Iglésias, va lliurar al mestre Pau Vila el primer volum de la miscel·lània que li dedica la Societat Catalana de Geografia, aplec de treballs dels més notables geògrafs del país i de l'estranger, la qual és d'aparició imminent.

J. Ll. M.

XV Pessebre dels muntanyencs (les Agudes)

El senzill acte, iniciat per la secció de muntanya (actual G. M. Gelera) de la desapareguda entitat La España Industrial, es continua celebrant cada any per una entitat distinta. L'entitat encarregada en aquesta ocasió fou l'Ateneu de Castellar del Vallès.

El 12 de desembre de 1971, el Montseny nevà rebia el tradicional homenatge dels excursionistes amb la instal·lació del Pessebre a les Agudes, XV edició.

Prop de dos-cents excursionistes s'aplegaren aquell matí al cim superior de les Agudes (1706 m), ple de neu, ventada per tots cantons i glaçada, especialment

pel vessant nord, on poques hores abans —en el camí d'aquest cim al Turó de l'Home— es produí un accident, per sort no massa greu, però que obligà a mobilitzar alguns grups de socors per anar a auxiliar un grup d'excursionistes que s'havien mig estibat per aquells pendents.

A tres quarts d'una arribava el Pessebre al cim, després d'haver revoltat des de Sant Marçal al pla de l'Espinall i font de Briançó. Consistia el diorama d'aquest any en un plafó de fusta de 6 centímetres de gruix, simbolitzant el mapa de Catalunya, amb una obertura central on s'estatjava el Naixement. El conjunt fou fixat a terra mitjançant un tub de ferro, i assegurat amb cables tensors de manera que oferís una major resistència als elements.

Tots els qui van voler, signaren al llibre-registre instal·lat a l'efecte, i com que el dia era assolellat i clar, per bé que una mica fred, alguns grups es van estar al cim fins a prop de les 3 de la tarda. D'altres s'escamparen pels rodals, i tampoc no faltaren els que s'arribaren a dinar al Turó de l'Home.

A prop d'on es celebrava aquest acte, al Puig Sa Carbassa, en tenia lloc un altre de més modest i similar: la col·locació d'un Pessebre a càrrec de la Secció Excursionista Montseny, del Centre de Sant Pere Claver. Col·locat en un pedró el Naixement, el sacerdot acompanyant celebrà una missa, oïda per un grup també bastant nombrós de muntanyencs.

Heus ací uns actes senzills i emotius, que tant diuen en favor de l'espiritualitat del nostre excursionisme.

50 Aniversari del Club Excursionista de Gràcia

El 13 de gener, a l'antic Ajuntament de Gràcia, avui tinença d'alcaldia, tingué lloc l'acte d'apertura de la commemoració del Cinquantenari del Club Excursionista de Gràcia.

Presidí l'acte el representant de la comissió municipal, senyor Ausal, acompanyat del president de la Federació Catalana de Muntanya, senyor Francesc Martínez Massó; del president del club gracienc, senyor Carles Albasa, i del seu president d'honor, senyor Josep Buch.

Després dels parlaments dels senyors Carles Albasa i Josep Buch, en Josep Maria Villalba i Escay pronuncià el «pregó» amb una brillantíssima dissertació, que fou acollida amb grans aplaudiments

pel públic que omplia del tot la sala d'actes, i entre el qual hi havia una nodrida representació de l'excursionisme català.

Seguidament foren imposades les ensenyes d'or als associats amb cinquanta anys d'antiguitat dins del Gràcia, els quals són els següents: Josep Buch (president d'honor), Jaume Cuadras, Agustí Sobrevia, Francesc Roldan, Juli Ribera, Salvador Puigdollers i Francesc Martí Aleu. També foren imposades les ensenyes d'argent a setze socis que fa vint-i-cinc anys que ho són.

Prengué després la paraula el senyor Martínez Massó, que glossà amb encertades paraules la trajectòria del Gràcia i el futur de l'excursionisme, no deixant de fer esment de la projectada expedició d'aquesta entitat als Andes del Perú (Alpamayo) per a l'estiu proper.

Finalment, tancà l'acte el representant de l'Ajuntament, senyor Ausal, amb un sentit i breu discurs, amarat d'entusiasme excursionista.

Acabat l'acte inaugural, molts dels assistents s'aplegaren en un restaurant, on celebraren un sopar de germanor.

D. A.

III Reunió Nacional d'Escaladors

Durant els passats dies 10, 11 i 12 d'octubre va tenir lloc aquesta «III Reunió Nacional d'Escaladors», organitzada pel G.A.M.E., de la Federació Valenciana de Muntanyisme.

La regió escollida fou l'anomenada Cucullares de Contreras, escola dels escaladors valencians i situada a uns 120 km de la capital, en direcció a Madrid.

L'objecte d'aquesta reunió era agrupar escaladors de les diverses federacions, i efectuar unes jornades de mútua convivència, amb intercanvi d'idees i punts de vista, i que oferissin alhora la possibilitat de conèixer aquella regió escola, per mitjà de diverses ascensions.

El programa consistia, bàsicament, a efectuar escalades durant el dia, i en tertúlies i projeccions a la tarda i al vespre.

Hi havia representants de les federacions andalusa, castellana, valenciana i catalana, amb un total d'uns 37 assistents.

Pel GAME de la F.C.M. hi van assistir Josep M. Monfort, Pere Xaus i Enric Font.

Quant a escalades, nosaltres en vam fer unes quantes per aquesta regió, comparable al Sot del Bac (Figaró), però amb itineraris molt més llargs i difícils i de més caràcter. En vam realitzar les següents:

Torre Gabriel, aresta est (V°), una de les més boniques del sector, amb Josep Aranda (GAME Valencià).

Alto Contreras, aresta oest (via Sant Jordi) (V°), 3.ª ascensió.

Aguja Primera, cara sud (IV°), amb uns membres del GAME d'Alcoi.

Torreón de la Moneda (via Boarte) (V°), 2.ª ascensió amb Amadeu Botella (GAME Valencià).

Respecte a les projeccions, se'n van fer dues: una a base de diapositives a càrrec del senyor Miquel Gómez (GAME Valencià) sobre la Travessia al Gel Continental Patagònic, en què ell va prendre part, junt amb una expedició del famós explorador britànic Eric Shipton. I l'altra va ser sobre el desenvolupament de la passada Expedició Valenciana Groenlàndia-70, amb pel·lícula i diapositives. També es van passar unes diapositives de dos assistents a la reunió sobre Dolomites i Pirineu.

L'últim dia tingué lloc una missa, i a continuació un àpat de clausura; amb assistència d'alguns representants de la FEM com el senyor González Folliot (actual vice-president) i president de l'ENAM senyor Veciño. També va estar present els dies anteriors el senyor R. Pellús, president del Comité Nacional d'Esquí d'Alta Muntanya.

Podem afegir que, a part de l'ambient, que fou molt grat, el lloc on estàvem reunits era molt típic, ja que es tractava d'una «venta» autèntica de l'any 1785, amb aspectes molt acollidors i d'un sabor especial que va agradar molt als assistents.

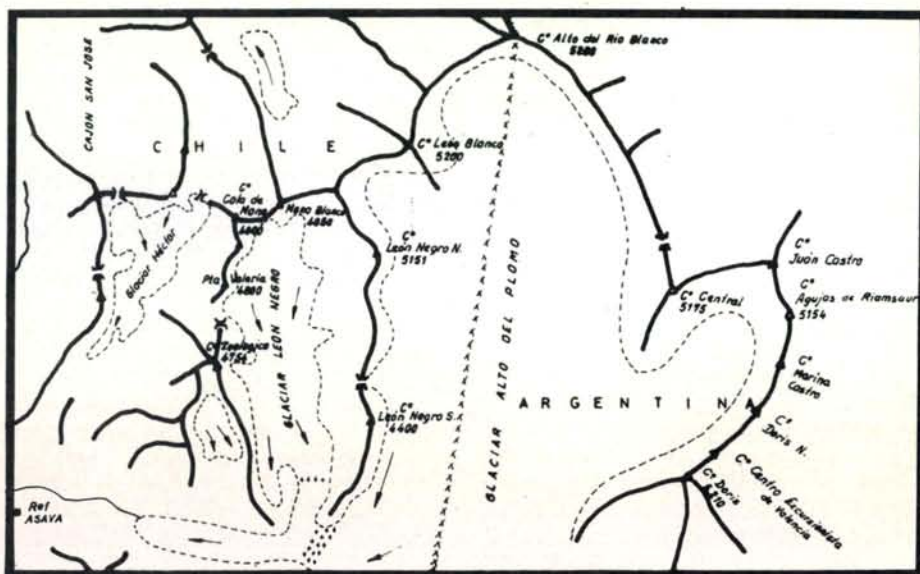
Entre altres coses de què es va parlar, tots coincidien en la necessitat i l'interès que aquestes reunions tinguin continuïtat, i també es digué que la pròxima es fes l'any vinent a Sierra Nevada, organitzada per la Federació Andalus.

En definitiva, han estat unes jornades de muntanya en plena companyonia, que han agrupat escaladors de diverses procedències i els han permès d'intercanviar els seus punts de vista.

Enric Font Lloret

Una expedició valenciana als Andes

A mitjans del mes de gener van sortir en direcció als Andes els set components de l'expedició valenciana anomenada «Del Tupungato al Aconcagua». La duració d'aquesta expedició serà d'uns 50 dies. Com a objectius s'han fixat, en primer lloc, d'explorar i escalar diversos pics de la zona Juncal Sud (Xile) i, posteriorment,

l'ascensió a l'Aconcagua (Andes argentins) per una de les rutes del vessant sud de la muntanya.

El grup expedicionari està integrat per Miquel Gómez (cap d'expedició), Marià Anglada (metge), Amadeu Botella (director tècnic), Enric Toses, Àngel Tebar i Joan Josep García.

Enric Font i Lloret

Reunió anual del G.P.H.M. (Grup Pirineista d'Alta Muntanya)

El dia 12 de desembre passat, va tenir lloc a la petita localitat francesa de Bosdarros, a uns 20 km de Pau, la reunió de tador del G.P.H.M. (Grup Pirineista d'Alta Muntanya).

El G.P.H.M., tal com indica el seu nom, pretén agrupar els muntanyencs dels dos cantons del Pirineu, que practiquen el pirineisme d'avantguarda, així com revaloritzar, divulgar i fomentar el millor coneixement del Pirineu, en l'aspecte alpinístic.

La major part dels components són francesos, si bé des de fa uns anys han anat en augment els membres espanyols que s'han integrat al Grup.

El Grup té una comissió de diversos membres que, entre altres afers, s'ocupen de la recopilació i la coordinació de dades, que posteriorment es publiquen en una acurada revista, «Altitude», amb caràcter d'anuari, i on es reflecteixen les activitats més destacades, així com la relació de noves vies obertes en el curs de l'any, tant al Pirineu com en massissos

pròxims.

A la reunió del dia 12 de desembre hi assistiren un centenar de persones i fou molt animada.

Obri la sessió el president actual, Jean Ravier, que va començar per agrair la presència de tots els assistents, de manera especial els qui havien hagut de fer molts quilòmetres (Barcelona, per exemple). A continuació féu un resum de les activitats més destacades d'enguany (hivernals, noves escalades, expedicions). Féu una especial menció del fatal accident ocorregut durant el transcurs d'una expedició a l'Hindukush al membre del G.P.H.M. de Barcelona, Jordi Matas, a qui dedicà unes emotives paraules. Es continuà amb la revisió de les propostes d'ingrés al Grup. De catalans, hi ingressaren Josep Maria Montfort, Antoni Bahí i Joan J. Genebriera, que eren apadrinats per altres companys catalans també presents a la reunió, com Francesc Sàbat, Josep Paytubí, Enric Font, Jesús Banzo, etc.

A continuació es procedí a la renovació del comitè rector del Grup, que va quedar de la forma següent: Es va ampliar a 10 persones (abans 6) i es va decidir donar-hi entrada a tres membres espanyols, representants de les zones més vinculades al Pirineu: Ignàcio Tapia (País Basc-Navarra), Rafael Montaner (Aragó) i Francesc Sàbat (Catalunya). Entre els restants membres francesos hi ha els noms de Raymon Despiat, Louis Audoubert, Robert Ollivier, etc. Per unanimitat es nomenà Jean Ravier, que durant 7 anys ha

portat la direcció del Grup, president d'honor del G.P.H.M.

Aquest any no fou possible de repartir la revista «Altitude», tal com normalment es fa en aquestes reunions, ja que el seu pressupost sobrepassa excessivament les possibilitats del G.P.H.M. Amb tot, com que tothom va lamentar profundament aquesta absència, es va dir que es procuraria que la publicació tingués la desitjada continuïtat, encara que sigui amb una presentació més modesta, especialment en comparació a la trajectòria ascendent d'aquests darrers anys, ja que no és pas el material allò que falta.

A continuació tots els assistents van celebrar un dinar de germanor, i després es van projectar unes diapositives dels Alps i de l'Hindukush, com a cloenda d'una de les reunions del G.P.H.M. més concorregudes i més animades.

Enric Font

Activitats hivernals als Alps

Durant els dies de Nadal i Cap d'any passats, dins el massís del Montblanc (Alps Occidentals) s'efectuà una important activitat hivernal a càrrec d'una cordada franco-espanyola, integrada per Louis Audoubert (un dels més actius pirineïstes del moment), Guy Pannozzo i Cèsar Comas (GEDE).

Després de suportar duríssimes condicions meteorològiques i d'efectuar 6 bivacs durant l'ascensió, aconseguiren efectuar la 4.ª ascensió hivernal de l'aresta sud de l'Agulla Negra de Peterey. El projecte inicial de la cordada era de prosseguir fins al Montblanc, però les adverses condicions de la muntanya i el mal temps feren desistir de l'intent. Durant la baixada efectuaren encara un altre bivac. Un dels components de la cordada (Cèsar Comas) va presentar congelacions en un peu, però no es van haver de lamentar altres conseqüències.

Dues desaparicions

Hem de lamentar, últimament, la desaparició de dues personalitats dins l'alpinisme mundial: concretament, la de Jean Franco (1914-1971), ex-director de l'ENSA (Escola Nacional d'Esquí i Alpinisme) i actual inspector principal del Ministeri francès de la Joventut i els Esports, en un desgraciat accident de cotxe. L'altra personalitat és la de Charles Edmond d'Arcis (1887-1971), president d'honor i membre fundador de la U.I.A.A. (Unió In-

ternacional de Associacions d'Alpinisme), mort després d'una llarga i dolorosa malaltia.

El Concurs dels Quatre Trampolins

El saltador japonès Yukio Kasaka, amb la seva tercera victòria aconseguida a Oberstdorf (Baviera), se situa com a virtual campió absolut de la competició austro-alemanya anomenada Concurs dels Quatre Trampolins.

Anteriorment, a Innsbruck, al trampolí olímpic de Garmisch Panterkirchen, amb dos salts perfectes de 92,5 m i 93,5 m, amb els quals aconseguí 242,9 punts, es va imposar als altres 96 saltadors. En segon lloc s'havia classificat el finlandès Tauno Kaynko (229,2 punts), seguit pel noruec Ingol Mork (227,5 punts), el ja-

ponès Fujisawa (222,5 punts) i l'alemany Vössipivo (222,5 punts).

Al trampolí d'Oberstdorf, Yukio Kasaka aconsegueix la seva victòria amb salts de 84 i 83 metres, que li valgueren 244,7 punts, amb què s'aferma definitivament al capdavant de la classificació. Darrera el japonès es classifiquen, consecutivament, el noruec Ingol Mork (243,8 punts), el suís Kalinine (230,4 punts) i el finlandès Esko Hans Schmid (232,2 punts), el rus Juri Rautienacho.

Després de les proves d'Oberstdorf, la classificació general del concurs és la següent: 1, Yukio Kasaka (Japó, 736 punts); 2, Ingol Mork (Noruega, 686,8 punts), Tauno Kaeynkoe (Finlàndia, 684,4 punts); 4, Rainer Schmidt (Alemanya Oriental, 676,5 punts), Juri Kalynine (Unió Soviètica, 672,7 punts).

bibliografia

Pyrénées. Itinéraires skieurs. Fascicule 3. Cauterets - Vignemale - Gavarnie - Troumouse. Per Robert Ollivier. Pau, 1971.

Guia publicada sota el patronatge de la Federació Francesa de la Muntanya, el llibre que comentem descriu d'una manera completa les possibilitats que la zona dins l'àmbit de la guia ofereix al muntanyenc esquiador.

Ollivier, autor de les conegudes guies dels Pirineus Centrals, ens ofereix en aquest primer volum, d'una sèrie que en tindrà quatre, 160 itineraris que van des de les simples passejades amb esquís per llocs fàcils, fins als itineraris només aconsellables als esquiadors que siguin al mateix temps bons muntanyencs.

Referint-se constantment a l'excel·lent mapa que l'Institut Geogràfic Francès ha editat a escala 1:25.000, amb sobreimpresió dels itineraris per a esquiadors, i que cobreix la zona descrita en la guia, Ollivier ens dona d'una manera esquemàtica, però molt precisa i eficaç, les orientacions necessàries per a portar a terme l'itinerari escollit. Unes breus indicacions, abans d'explicar l'itinerari, sobre desnivell, orientació dels pendents a recórrer i perills objectius del recorregut, acaben de situar el muntanyenc esquiador en l'ambient de la cursa.

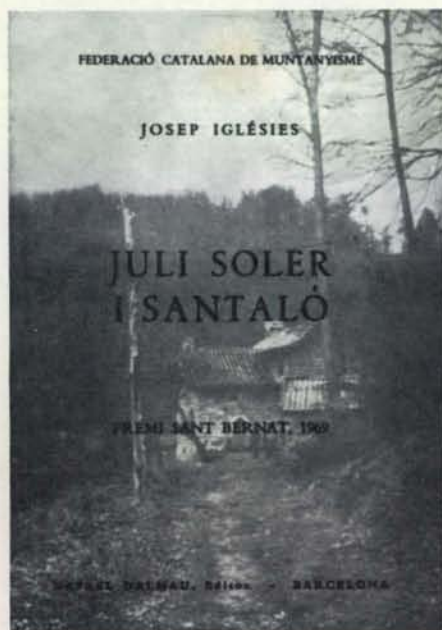
Cal felicitar efusivament l'autor i encoratjar-lo perquè els altres tres volums que vol publicar a mesura que apareguin els mapes amb els itineraris per a esquiadors, siguin ben aviat una realitat. I al mateix temps fer extensiva la felicitació a l'Institut Geogràfic Francès, que d'una manera ben efectiva contribueix a fer més fàcil l'esquí de muntanya als Pirineus Centrals.

¿Què esperen els organismes semblants del nostre país? L'ajuda als autèntics esportius es fa amb fets, no amb slogans.

Josep M. Sala

Juli Soler i Santaló, per Josep Iglésies. — 1 vol. rústega, 11 x 16 cms., 168 pàgs. Publicat per la Federació Catalana de Muntanyisme. Editor: Rafael Dalmau. Barcelona, 1971.

Aquesta obra literària, biogràfica, va obtenir el «Premi Sant Bernat» 1969. Està dedicada exclusivament a estudiar el caràcter, activitats, publicacions i actituds principals del que fou excursionista notable, abans i després dels primers anys del 1900. En Juli Soler tenia característiques personals i socials que encaixaven naturalment amb els seus propòsits de conèixer i donar a conèixer tot el Pirineu,

després de la primera etapa d'activitat pels Pirineus catalans.

L'autor d'aquesta obra examina a fons, pacientment, totes les relacions de les ascensions i exploracions que en Juli Soler realitzava seguint un programa que comprenia, una a una, les valls importants del Pirineu aragonès; la correspondència i notes disponibles. Vol conèixer la vibració de l'esperit que posava en activitat la personalitat d'en Juli Soler. Amb paraules fervoroses arriba a traslladar al lector la rectitud del seu caràcter, l'amor immens a la muntanya, a les tradicions de la seva terra, que en tot moment presideix el seu pensament, fins arribar a l'elevació màxima del treball personal, quan es carregà a les espatlles, probablement, per accelerar-li la mort, la direcció de la construcció del Xalet Refugi de la Renclusa, que és l'obra màxima que posà en pràctica, com a sòlid coronament de les publicacions honestes, clares, metodiques, modèliques, que comencen per la guia de la Vall d'Aran i segueixen amb la de cada una de les valls centrals del Pirineu.

El temps que va viure en Juli Soler no era gens favorable per a les visites al Pirineu llunyà. El recorregut d'acostament, llarg, pesat i costós. Cap carretera no arribava més enllà d'un lloc comercial incipient. Necessitava moltes hores de tartana i de cavalleria per acostar-se a la muntanya. I eren ben poques les persones

que disposaven del temps, setmanes consecutives, per a realitzar expedicions que, ara, es fan en un final de setmana.

El CEC està present en cada pàgina del llibre, sense caure en monotonia. Voldríem recomanar aquesta biografia honesta a tot aquell que coneix la Renclusa, especialment perquè resulta un cant espiritual que s'adiu perfectament al paisatge i a l'ànima. Ple de poesia. Se'ns acaba el llibre amb la mort d'en Juli Soler, abans de veure enllestida la seva darrera obra, la Renclusa, que, recentment, ha estat molt millorada, modernitzada, com un tribut, una mica tardà, a un home que no va voler mai estar en primer lloc en el Centre, malgrat haver estat votat com a President en unes eleccions famoses.

Aquest estiu el seu nom ha quedat gravat a la porta del darrer Xalet Refugi del Centre, al capdamunt de la seva Vall d'Aran, a Salardú, per tal que el seu nom clar i net, perduri davant de la Maladeta, la muntanya preferida, si alguna ho fou, per en Juli Soler.

Albert Oliveras

L'Estartit i les Medes. — Marcellí Audi-vert. 422 pàgs. Fotogravats, gravats i mapes. Editorial Montblanc. Granollers 1971.

La Costa Brava ha merescut una bibliografia tan extensa com important, que va del simple opuscle al volum de gran format, passant per l'obra d'alta volada literària —pensem en un Pla o en un Gaziell—. Per cert, i sense que sigui immodèstia,

creiem que cal esmentar ací que segurament la primera guia de la Costa Brava fou l'editada pel Centre Excursionista de Catalunya l'any 1922.

A aquesta llista es ve a afegir ara un estudi monogràfic summament important, dedicat a una zona molt concreta i característica de la nostra costa: l'Estartit i les illes Medes. El seu autor, Marcellí Audi-vert, nadiu de l'abans petita vila marinera, ha aplegat amb afany, mètode i gràcia un conjunt, realment antològic, de dades, efemèrides, documents, figures històriques, costums i institucions del poble i de les illes.

Comença l'obra amb l'estudi dels inicis de l'Estartit, a la primeria del segle XVIII, la seva parla, la toponímia, l'estructura de les seves vivendes, els utensilis casolans i moltes altres peculiaritats locals.

La segona part és dedicada a l'estudi de les illes Medes, tant en els seus aspectes geogràfics com en els històrics, botànics i zoològics.

Una part molt important és la dedicada a la pesca del coral, indústria molt característica del poble, i a la del peix que, com és evident, ha estat en tot temps, l'activitat primordial de la gent de l'Estartit.

Les festes i les tradicions, l'estiueig i el turisme, les professions, els cafès i les tavernes i moltes altres notícies de temps pretèrits, amaraes de tipisme, fan d'aquesta obra un element importantíssim per a l'estudi i el coneixement d'un sector cabdal de la marina catalana.

Josep Girona

NOTA INFORMATIVA. En compliment del que disposa l'article 21 de la vigent Llei de Premsa i Imprenta, donem nota de la composició de l'actual Junta Directiva del Centre Excursionista de Catalunya:

president, Agusti Bou i Tort; vice-presidents, Josep M. Sala i Albareda i Francesc Gurri i Serra; tresorer, Ramon Pujol i Alsina; comptador, Llorenç Gascon i Fernández; secretari, Joan Costa i Costa; vice-secretari, Frederic Torres i Padrís; bibliotecari, Modest Montlleó i Espasa; vocals, Josep M. Colomer i Torrents, Emili Civis i Abad, Josep Abril i Pinell, Anna Borbonet i Macià, Montserrat Puigmal i Serra i Guillem Armora i Marill.

A més, formen part de la Junta Directiva tots els presidents de Secció o de Comissió i un delegat del Consell de Jovent.

França

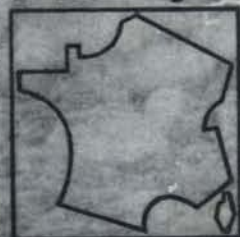
12 mesos d'esquí

ESQUÍ DE PRIMAVERA I ESTIU

CHAMONIX
VAL D'ISERE
TIGNES
ALPE D'HUEZ
LES 2 ALPES

França

SERVEIS OFICIALS
DEL TURISME FRANCES

Avda. José Antonio, 59 MADRID-13 - Tel. 247 16 46
Avda. José Antonio, 656 BARCELONA-10 - Tel. 2218230

**d'EL CASERIO,
me'n fio!**

**Per això
és el primer formatge
en porcions
d'Espanya**

Pes en origen: 170 grams

EL CASERIO

**E S Q U I
C A M P I N G
E S C A L A D A**

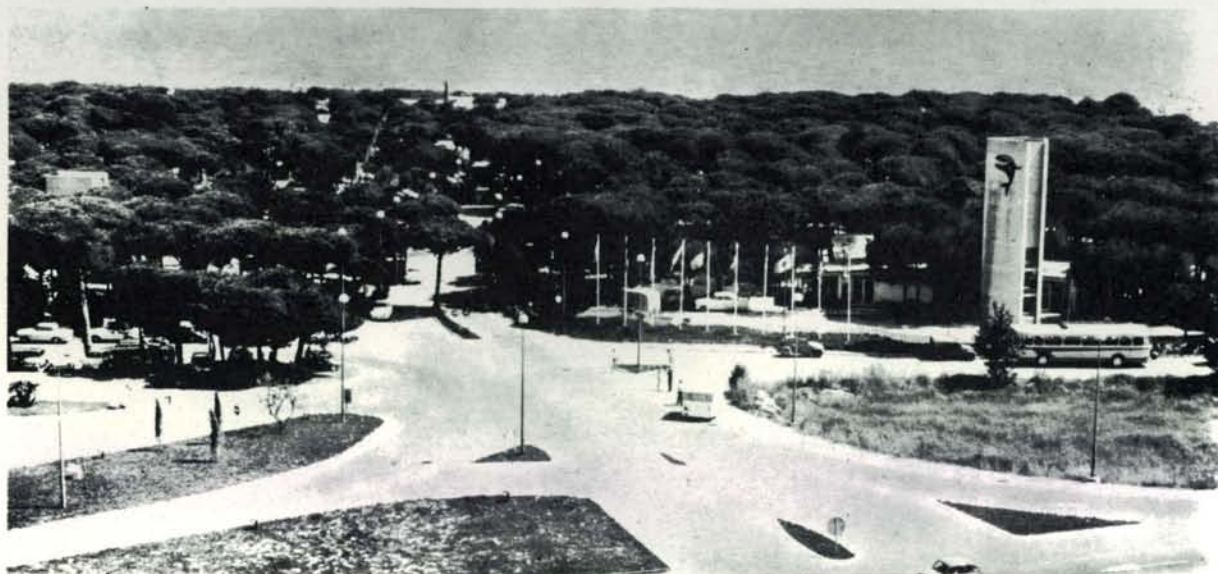
S P O R T S

SANJUST

CANUDA, 6 - TEL. 232 37 42

BARCELONA-2

Camping

La Ballena Alegre

A 9 minuts de Barcelona per l'autopista de Castelldefels, el camping "LA BALLENA ALEGRE", us convida a acampar als seus boscos frondosos i a banyar-vos a les transparents aigües mediterrànies.

Així mateix i per a comoditat dels nostres clients hem instal·lat a l'interior del recinte del camping els serveis complets de bar, restaurant, serveis sanitaris, supermercat, dutxes, lavabos, assistència mèdica, parc infantil, zona esportiva, bugada i planxa i el sector comercial on podreu adquirir tots aquells articles que vulgueu.

Urgell, 95 bis

BARCELONA - 11

Telèfon 253 50 01

PORTER-LLIBRES

Recomanem:

CALENDARIO ATLANTE

DE AGOSTINI

Ed. 1972

210 ptes.

BLASI i RABASSA, R.

Entre el Carlit i el Puigmal

1971

125 ptes.

RIPOLL PERELLO, E

Guia d'Olèrdola

1971

75 ptes.

Avda. Portal de l'Angel, 9 - Barcelona

FRED PERRY
SPORTSWEAR

PATINATGE GEL ESQUÍ

EL MÉS COMPLERT
ASSORTIT
EL MILLOR
ASSESSORAMENT
EL TROBAREU A

Banvilleset

**Els
gelats
més
exquisits**

Frigo

SANTA
EULALIA
ESPORTS
Passeig de Gràcia, 93 BARCELONA-8

**Aconsegueix la perfecció en la
revolucionària concepció de la bota
d'esquí a injecció "SINTESI PER-FIT"**